

እዛ ብክርስቶስ ዝተተኸለት፣ ኣብ መላእ ዓለም ዘላ ቤተክርስቲያን ድማ፣ በዚ ናይ ክርስቶስ ቃላት ገቢራ እያ፣ ነቲ “ሕዝብን ትኩህን ኮይኑ ናይ ደቂ-አምላኽ ሓርነት ኪለብስ ሃንቀው ዚበል” (ሮሜ 8: 18-19) ዓሌት-ሰብ ክትቀርቦን ሰራሓ ክትፍጽምን እትርከብህ ስለዚ እምበኣር ቤተክርስቲያን ነቲ ካብ ተኸሊኦ (ክርስቶስ) ዝተቐበለቶ ናይ ድኅነት ኃይልን ጸጋን፣ ኣብ ትሕቲ መሪሕነት መንፈስ ቅዱስ ኮይና ኣብ ረብሓ ደቅሰብ ከምዚውዕል ትገብር። (ፍሥሓን ተሰፋን ቅጽ 10፡21 *The Church in the Modern World* 2,10) እዚ ናይ ድኅነትን ሓርነትን ጸጋ ዚርከብ ብንስሓን ብምሕረት አምላኽን እዩ። እዚ ንስሓ ንኪፍጸም፣ ምሕረት-አምላኽ ተጨቢጡ ከላ፣ ምስ አምላኽን ሰብን ምስ ርእሰናን ዕርቂ ምእንቲ ኪርከብ፣ ኣብ ዝሓለፈ ዓመታት ናይ ሠለስተ ዓመት ምስንዳው ድሕሪ ተገይሩ፤ ኢዮቤል ዓመት-ንስሓን ምሕረትን ዓመት-ዕርቅን ድኅነትን ብዚበል መንፈስ ተኸይዱ፣ መላእ መበል 2000 ዓመት ከላ ብመንፈስ ኢዮቤል ተፈጸሙ። (ኢዮቤል 2ሽሕ፣ ዮሐንስ ጳውሎስ 2፥ ሃልሳይ ሽሕ ዘመን፣ ቅጽ 141 *Pope John Paul II: Tertio Millennio Adveniente*, 14,1994)። ኢዮቤል ኪበሃል ከሎ ሠለስተ መደባት ዚፍጸሙ እዩ። ብዝሓለፈ ጉዕዞኻን ሰራሓትኻን እትጸባጸቡ፣ ዘሎ ሃለዋትካ እትመዝናኑ፣ ንዚመጽእ ከላ መደባትካ እተውጽኦሉ፣ ማዕረ ማዕረዚ ከላ ብዝሓለፈ ጉዕዞኻ ብዝጉደልካዮ ብመንፈስ-ንስሓ ትእርሞ፣ ብዝተዓወትካዮ ንአምላኽ ተመስግን፣ ንዘሎኻዮ ሃለዋትካ ከላ ምስ ናይ አምላኽ መደብን ሕግን ዚላዘብ እንተኾይኑ ገጽ ንገጽ ኣጠማሚትካ፣ ንዘይላዘብ እተወግደሉን ቆራጽ ውሳኔ እትወስድሉን፣ ንዚመጽእ ድማ በረኽት-አምላኽ ተማህሊልካ ምስኡ ዝኣቶኻዮ ኪዳን ኣሓዲስካ፣ ናብቲ ሓዲስ ኣድማሱ-እምነት ንምጉዓዝ ትምድብ።

ዝሓለፈ ክርስትያናዊ ጉዕዞና

33. “ስለቲ ብክርስቶስ ኢየሱስ ዝተዋህበኩም ጸጋ-አምላኽ ብዛዕባኹም ኩሉ ግዜ ንአምላኽ ነመስግን ኣሎና። እነመስግኖ ዘሎና ሽኡ፣ እቲ ብዛዕባ ክርስቶስ ዝመስከርናልኩም ኣባኻትኩም ጸኒዑ ስለዝተረኸቡ፣ ብኩሉ ቃልን ብኩሉ ፍልጠትን ብኣኡ ስለዝሃብተምኩም እዩ” (ቆሮ. 1፡4-6)።

ኣብ መሠረተ ነብያትን ሓዋርያትን ዝተሓንጸ ወለዶ ክርስትናና እንክንቈጽር፣ ሕዝቢ ኣረምነት ካብ ዝነበርናሉ ብርሃን ዘልበሰና፣ ብቅዱስ ኣትናቴምስ ሊቀ ጳጳስ ዘእስክንድርያ ተላኢኹ መንፈስ-ክርስትና ካብ ዘሕደረልና ካብ ከማቴ-ብርሃን ቅዱስ ፍሬምናጠሰ እዩ ዝጅምር። ነዊሕ ዝሰጐመ ክርስትናና ምንቕጃሕን ምብርባርን ኣብ ዘድለዩ እዋን ከላ ኣቦና ቅዱስ ያዕቆብ ዩስጢኖስ ን22 ዓመት ዚእክል ደኺሞም ሕይወት እንኪመልሱሉ፣ ነቲ ጥንታዊ መንነትን ሃገራዊ ሥርዓትን ብምሕላው ፈጸሙዎ። ከምዚእም ንዝበሉ ወላዲ ንዝሃበና አምላኽ ምስጋና ይብጽሓዮ።

ካብ ኣቦና ቅዱስ ያዕቆብ ኣትሒዝካ ካልኣት ብቐዓትን ሥሩዓትን ተኸተልቶም ንዘቐረቡሎም ትምህርትን ምስክርነትን ተቐቢሎም ከሳብ ኣባና፣ ብጽንዓት ንዝሓለዉ፣ ጳጳሳት፣ ካህናት፣ ምእመናን፣ ደናግል መነኮሳን ኩላቶም ብኣድንቑን ብምስጋናን ንዝክሮም ሎሚውን ንሕና ንናይ ኣቦና ቅዱስ ያዕቆብ መንፈሳዊ መልክዕ ውርሻን ኣበርክቶን ኩሉ ብዚግባእ እናጽናዕና ብመንፈስ ብኣብነት ኣሠሮም ከንረግጽ ብፍላይ ወገን-ቤተክህነት ተኸተልቲ ውፋይ ሕይወትን ብመንፈስ ኣቦና፣ ንሕዝብና ብፍቕርን ብትሕትናን ምስኡ ተወሃሂድና ሕያውን መሕየውን ብሥራተ-ወንጌል ከንቕርብሉ ኣብ ዕለታዊ ሕይወቱ ከነሥርጸሉ ተልእኮና ምጻኑ ተገንዚብና ብሓዲሽ መንፈስ ከንብገሥ ንደሊ።

እህ ቤተክርስቲያን እዚህ ብግዙፍ አጋዝ ዘይትምካሕ “ንእሸቶይ መጋሰ ሓምላዝ” (ሉቃ. 12:32) ትኹን’ምበር ብናይ ምእመናና ትብዓትን ጽንዓትን ኣብ ናይ ወንጌል ምስክርነትን ክርስቲያናዊ ሕይወትን ማሕበራዊ ሕንፃትን ዝገበረቶ ካቶሊካዊ ኣበርክቶ ዕጩት ብምንባሩ፤ እዚ ኩሉ ንዝኸለላ ሓምላዝ ክብርን ምስጋናን ምሃብ ይግባእ።

ሎሚ ዘሎ ሃለዋት

34. ዓሚቶ መንፈሱ-እምነትን ፍርሓት-እግዚአብሔርን ዝመሠረቱ ክርስትናና፡ ሎሚ፡ ኣብ ከመይ ዝበለ ሃለዋት ይርከብ ኣሎ? ኢልና ኩላትና ክንሓትት ግቡእ እዩ።

ሃይማኖታዊ መንነቱን፡ ማኅበራዊ ሥርዓታቱን ኣብ ምሕላው ሕዝብና ካብ ቀደም ዝጸንሖ እጃም ወትሩ ግዜ ዘንጸባርቕን ዘደንቕን ዝነበረ፡ ፍረ ናይ ጽኑዕ ክርስትያናዊ ኩስኩሳን ናይ ምእመናን ተወፋይነትን ምንባሩ ርዱእ እዩ።

ሎሚ ብዘሎ ሓድሽ ባህልታትን ናይ ማኅበራዊ መሥርዕ ምልውዋጣትን፡ ቄራጽ ምስክርነት ደኺሙ፡ መብራህትን መባኹዕትን ናይ ምጻን ዕድልን ክእለትን ሃሲሎ ይረእየና። ኣብ መንፈስ ክርስትናና ፈጸሙ ጓና ዝነበረ ኣተሓሳስባን ተግባራትን ይዝውተር ኣሎ። ብዘይ ሕንክት ዚፍጸም ምንዘርና፡ ጥንቅቅና፡ ጥልመት ሓድሕድ፤ ስስዕቲ ገንዘብ፤ ኪዳን ምፍራስ፤ ብዘይ ኪዳን ተአኻኺብካ ምንባር... ወዘተ። ነቲ ዝፃበሻሉን ዝተኹሰኩሰካሉን መንፈስን ትምህርትን ሓዲግካ፤ ሓድሽ መሲሎ ናብ ዝተራእየካ ሃይማኖት-መስል ምንቅስቓሳት (sects) ምምልላስ ዓዚዞ ዚረእ ዘሎ እዩ። ንኣምላሽ ኣብ ዘወግን መንፈስ ዓለም

(secularism) ተመሥሪቱ፡ ተጻይ መንፈሳዊ ቁምነገርን መሠረት እምነትን ብዚንቀሳቐስ መደብ-ሕይወት ንጽሎ ኣሎና። “ኩሉ ሰብ ከምኡ እዩ ዚግበር” ብዚብል ኣተና ተመሪሕና ብምኻድ ነቲ “ኣብ ዓለም ኣለዉ፤ ግና ናይ ዓለም ኣይኮኑ” (ዮሐ 17:14) ዚብል ቃል-ጉይታ ኣጽኒዕና ኣይሓዝናዮን።

ነዚ ተልእኮናን ጸዋዕታናን ኣጸቢቕና ንምርዳእ ሕዝብ ክርስትያንውን ብመንፅር እምነት ካብቲ ድንዙዝ ኣተና ተለዋዋጢ ጠባይ ኣልጊሱ፤ ተሓማንን ተባዕ መስካርን ናብ ምጻን ኪምለስ፤ ጽኑዕ መደብን ወፈራን ከድልየና ግዲ እዩ። ኩላትና ከኣ ክንዕጠቐሉ ኣሎና።

መመሰሊ ክሳብ ዚኸውን፤ ናይቲ ዘይፍታሕን ነቕ ዘይብልን ምሥጢር ቃልኪዳን መሰኻኸር ከምዝነበርና ተረዲእና፡ ናብ መሠረትና ክንምለስ፤ ብፍላይ ከኣ ኣብዚ ዘመኑ-ኤይድስ ቅድሚ ቃል-ኪዳን ድንግልና፤ ኣብ ቃል ኪዳን ድማ ጽንዓትን፡ እምነት ምሕላውን፡ ኣውራ ሎሚ ንዓለም ክነበርክተሉ ዘሎና ወንጌላዊ ቁምነገር ምጻኑ ተረዲእና፤ ንኻልእ ከነረድእ፤ ብተግባር ከነርእ ንሕተት ኣሎና፤ ብዝነፈሰ ንፋስ ኣይንጸሎ።

ካቶሊካውያን ምእመናን ብቻልን ብግብርን ወንጌል ከበሥሩ ተልእኮአም ምጻኑ ተረዲእም፤ ኣብ ዓለም ክብርሁ ሕድሪ ንብሎም። ምስ ናይ ካልእት ኣብያተ ክርስትያን ኣገዋትና ብፍቕሪ ብምክብባር ክንቀራረብ ብሓባር ክንጽሊ ግቡእና እዩ። ግና መንነትና ፈሊጥና እንገብር ደኣ’ምበር “ኩሉ ሓደ እዩ፤ ናተይ ናትካ ቤተ ክርስቲያን ምባል ኣየድልን፤ ኩሉ ዘይጸናበር” ዝዓይነቱ ርክብ፤ መልክዕን መሥርዕን ናብ ዘይብሉ ምድንጋርን፤ ድሕሪኡ ድማ ናብ ዝገደደ ምፍልላይን ዚዕድም ክንድዝኾን ንኸንጥንቀቐሉ ነተሓሳስብ።

ካቶሊካውያን ምእመናን አብዚ ናይ ምድንጋር ግዜ ንቃል ኣምላኽን ንቅነዕ መሠረታት-እምነቶምን ትውፊቶምን ኣዕሚቕም ከጽንዑን ኪሕዙን ግቡእ እዩ። ይቀላቐሉ ንዘለዉ በብዓይነቶም ሓደስቲ ጉጅለታት (sects) እምነታትን፡ ኮነ ኢልካ ምዕዛቦም ምፍላጦም ኣድላዩ እዩ። ነሓና ከድሕኑ ካብ ዝሓል መንፈስ ድቃስ ከበራብሩ ከምዝተላእኩ ኮይኖም ዝመጽኡ ይመስሎም። ደፋራት መሲሎም እንተተራእዩና ኣይንደሃል፡ ሰንኮፍ ዝኾነ እምነትን ፍልጠት-ሃይማኖትን ከይጸንሓና ግን ንጠንቀቕ፡ ንሰናዶ። ኣብ እምነትና ደልዲልና ንርገጽ፤ ብጸኒሕ፡ ናይ ኣቦይ እምነት ዚብል ጥራሕ ኣይኣክልን እዩ።

ስለዚ ኣሠር እቶም ቀዳሞት ክርስትያን ኣብ ፍቕራ-ኣምላኽ ኣሚንካ፡ ክርስቶስ መድኃኒኻን ጐይታ-ሕይወትካን ምዃኑ ተቐቢልካ፤ ኣብታ መንፈስ ቅዱስ ዚመርሓን ዘብርሃን ቤተክርስትያን ተተኺልካ፤ ሉኒተይና ትምህርተ-ክርስትና ሒዝካ፡ ኣብ ኅብረት-ቅዱሳን እንተጸኒዕካ፡ ተመሊስካ ነኣላቶም ከተብርሃሎም ኢኻ።

ሃይማኖት “ከም ድሑር ባህሊ” ንዚሓስብዎን፡ ኣምላኽ ከምዘየሎ ኮይኖም ኪነብሩ ንዝመረጹን ከኣ ደንግጸሎም፤ “እታ ኣባኻ ዘላ ተስፋፖ” (1ቆጥ. 3:15) ናይ እምነትካ ብልጫን ከይሓፈርካን ከይፈራሕካን ብግብሪ ኣርእዮም። እዚ ማለት ከኣ ካብ ተንኲልን ሓዕትን ኩሉ ስርቅን ጉቦን ዓመጽን ስስዕትን ዝሙትን ካብ ኩሉ ስኽራንን ዕብዳንን፡ ነኣይ ይጥዓመኒ ካብ ዚብል መንፈስን ርሒቕካ፡ ፍሉይ ምዃንካ ከተመስክር ንምሕጸንካ ኣሎና።

መንፈስ ወንጌል ክንለብስ

35. ኣብ ቅድሚ ኣምላኽን ሰብን ብፈራሓ-እግዚአብሔር ዚጐዓዝ ኅብረተሰብና ብዛሕልን ብዝንጋዕን ተወራሶ ናብ ሓዲስ ኣረምነት ከይሰጥም ብመንፈስ ወንጌል ዳግም ኪሕደስ የድሊ። እዚ ዘሓድስ ሓዲሽ ስብከተ-ወንጌል ነቶም ብሥራት-ድኅነት ዘይሰምዑ ከምዚሰምዑ ምግባር ጥራሕ ዘይኮነሱ፡ ነቶም ተቐቢሎምስ በዚ ሓዲሽ ዘመናዊ ኣከያይዳን ኣሠራርዓን ዚምርሑ፤ ኣብቲ ሓዲሽ ሥርዒቶም መንፈስ-ወንጌል ከምዝብርህ ምግባር እዩ። ኣብዚ ሓዲሽ ዘመን ድማ ሓዲሽ ኣጽዋር-ኣምላኽ ተዓጢቕና ንሕና ክርስትያን ናይ ክርስቶስ መሰኻኸር ንምዃን ብትብዓት ክንጐዓዝ የድልየና።

ቅዱስ ያዕቆብ ኣቦና ናይ ኣቀራርባ ወንጌል መሃዝነትን፡ ተሓባቢርካ ብትግሃት ምስራሕን መዳድርቲ ዘይብሎም ኣብነት እዮም። ምስቲ ኩሉ ዝነበሮም ጸገማት፡ መጻሕፍቲ ናይ ምድላው፡ መንፈሳውያንን ትጉሃትን ካህናት ምኽሰኢስ፡ መምህራን ትምህርተ-ክርስቶስ ምስልጣን፡ ንኩሎም ምእመናን ኣብ ስብከተ-ወንጌል ከም ዝሰለፉ ምግባር ሓደ ካብቲ ሕጂውን ከምብሓድሽ ክንመሃሮ ዘሎና ህጽጽ ሰራሕ ስለዝኾነ ብንጥፈት ክንብገሠሉ ንላቦ።

ኣብነት ቅዱስ ያዕቆብ ኣቦና ብምኽታል ኩልና ወገኑ-ክህነት ንምእመናንና ኣብ ናይ ዕለታዊ ሕይወት ግድላቶም ኣብ ጐድኖም ኮይና ብሓባር ክንዓቢ፤ ነዚ ተሃንጢዩ ዚጐዓዝ ዘሎ ዓለም ኣብ ውሽጡ ኮይንና ክንልውጡ ዘሎ ናይ ኣተሓሳስባን ኣነባብራን ናይ ቋንቋን ፍልልያት ክነጽብብ ንደሊ።

36. ነዚ ዚሕግዝ እቲ ቀዳማይ ተግባር ጽኑዕን ጽዑቕን ዝኾነ ናይ ትምህርቲ-ክርስትና ኩስኩሳ-ምእመናን እዩ። ብፍላይ ግን ነዞም ዚሰዕቡ ጉጅለታት ዝያዳ ኣተኩሮ ከንህብ ንደሊ። ቅድሚ ኩሉ ዓሚቕ ክርስትያናዊ መንፈስ ዝለበሰት ስድራቤት ክትህልወና ስለዚግባእ ነዛ “ንእሸቶይ ቤተክርስትያን” ዝኾነት ቀዳመይቲ ማኅበር ሕዝበ እግዚአብሔር ዘድሊ ምክትትታልን ሓገዝን ኪግበረላ ንላቦ። ከምኡ’ውን መንእሰያት ብደረጃ ዕድመኦም ሰራሕተይናታት ንኩነታት ስራሖምን ሕይወቶምን ብዚሰማማዕ መገዲ፣ ተመሃሮ ዘርእ ክህነትን ዘርእ ምንኩስናን እውን ንዚጽበዮም ሓዋርያዊ ተልእኾ ብቑዕ መፅበያን ሥልጠናን ከምዝረኽቡ ምግባር የድሊ። ነዚኣቶም ኩሎም ቤተክርስትያንና ፍሉይ ኣቓልቦ ክትገብር ይግባእ።

መጻኢ ጉዕዞ ቤተክርስቲያንና

37. እዚ ዝሓለፈ ዓመት ዘብዓልናዮ ኢዮቤል ዝሓለፈን ዘሎን ሃለዋትና ክነሰተንትን ዓዲሙና፣ ንዝመጽእ እንለብሶ መንፈስን እንኸተሎ መንገድን ከብርሃልና ከእ ናይ ግድን እዩ። ብጸሎትን ብምስክርነትን ብኣገልግሎትን ከእ ንመንፈስ ክርስትናና ክነዕዝዝ ኢና ተጸዊዕና።

ቤተክርስትያን ከም ስድራቤት ኣምላኽ

እዛ ኣብ ኤርትራ ዘላ ካቶሊካዊት ቤተክርስትያን ናይታ ኣብ መላእ ዓለም ዘላ ቤተክርስትያን ኣካል ኮይና ንእሸቶይ “ስድራቤት-ኣምላኽ” እያ። እዚ ሓረግዚ ናቱ ዓሚቕ ሓሳባትን ዝሓዘሎ ዕላማታትን ኣለዎ። ሓልዮት ሓድሕድ፣ ፍቕሪ ሓድሕድ፣ ሓድነት ሥምረትን

ሰብኣዊ ምዕቕ ርክባትን ተቐባልነትን ምውህሃድን ምጽውዋርን እምነት ሓድሕድን - እዚ ኣብ ሕዝብና ሠር ሰዲዱ ዝጸንሐ፤ ናይቲ ብመንፈስ ወንጌል ዝተቐርጸ ኣፍሪቃዊ ክርስትና መርኣያ፤ ወይ ከእ ምስ ወንጌል ናይ ዝተወሃሃደ ኣፍሪቃውነትና ሳዕቤን ክንብሎ ንኸእል። ስድራቤት ኣምላኽ ምጥንና ኪረእ እንተኾይኑ እዚ ባሕርያት’ዚ ኪቕጽልን ኪድልድልን ከምበሓድኻ ኪምዕብልን የድሊ። በዚ ሎሚ ከእ ነቶም ካብ ዝተፈላለዩ ወገና ተሰጉኑም ዝመጽኡን፤ ካብ ሰደት ዚምለሱን ኣብ እነርእዮ ናይ ምቅብባልን ርኅራኄን መንፈስ ይግለጽ። ኣብ ከምዚ ዝበለ ስድራቤታዊ መንፈስ ዘለዎ ከእ ሰላምን ዕርቅን ምምሕሓርን ፍቕርን ኪሰፍን ግድን እዩ። እዛ ቤተክርስትያን እዚላ ከእ ከም ስድራቤት ኣምላኽ ክትርእ እንተኾይና ነዞን ምልክታት’ዚ ኣተን ከተርእ ኣለዋ፤ ጥዕይትን ድልድልትን ስድራቤት-ኣምላኽ ምስኮነት እያ ንኅብረተሰብ ኣብ ምልዋጥ ኣድማዒ እጃም እተበርክት። ዙተን ሓድሕዳዊ ምርድዳእን ምትእምማንን እውን ናይ ስድራቤታዊ መንፈስ ውጽኢት እዩ።

ኣብ ኣብያተክርስትያን ናይ ሥምረትን ኅብረትን መንፈስ ካብ ዕለት ናብ ዕለት እናሰጐመ ኩሎም ክርስትያን ከእ ኣብ ትሕቲ ሓደ ኣቦ ሓደ ስድራቤት ምጥንና ብዝበለጸ እናተነጸረን፣ ንኪኸይድ እቲ ብናይ ኣብያተክርስትያን ኅብረት ዚግበር ምንቅስቃሳት ኪቕጽልን፣ ከምኡ’ውን ምስ ካልእት ሃይማኖታት፤ ምስ ኣኅዋትና ሰዓብቲ እስልምና መንፈስ ኅውነትን ስኒትን ኣጸቢቐ ንኪድልድል ከምንሰርሕ ከነረጋግጽ ንፈቱ። ሓቢርካ ናይ ምሥራሕን ናይ ዙተን ምርድዳእን መንፈስ ኪስጉም፣ ካቶሊካዊት ቤተክርስትያን ኤርትራ ድልየታ እዩ።

ከምቲ ኣብ ዝተፈላለዩ ደረጃታት ሕይወት ቤተክርስትያን ዙተን ምርድዳእን ምጽውዋርን ኪምዕብል ዝበሃግናዮን፣ ከነተብብዮ እንብገሠሎ ዘሎና፣ ኣብ ፖለቲካውን ሲቪላውን መዳይውን ንመራሕትን ሰበሥልጣንን

እንብሎም እንተልዩና፤ አብ ነንሕድሕድን አብ መንጎ ኅብረተሰብን ምስ ዝኾነ ይኹን ወገን፣ ምስ ዝኾነ ይኹን ወገን፣ ምስ አብያተ ክርስትያናትን መንፈሳውያን መራሕትን ዘተን ምኽርን ከዘውትሩ፣ ነዛ ሃገር ናብ ሓንቲ ሥምርቲ ስድራቤት ኪልውጡን ኢና ነተባብዮም።

ምስክርነትን ጸሎትን

38. እዛ ቤተክርስቲያን ብብሩህ ክርስቲያናዊ ምስክርነትን ዓሚቕ መንፈስ ጸሎትን ዝደልደለትን ዝተኸተለትን ክትከውን ኣለዋ። ኣባላትዛ ቤተክርስቲያንዚኣ ተኸተልቲ ክርስቶስ ብምዃን ናይ ዓለም ብርሃንን ናይ ምድሪ ጨውን ኪኾኑ ብተግባራቶምን ብፍሬኣቶምን ብቑዕ ምስክርነት ኪህቡ ዝተጸውዑ እዮም (ማቴ. 5፡ 15-16)። መስኻኹ ክንከውን ከም ዝጸውዓና (ግ.ሓ. 1፡8) ተገንዚብና ከሎና አብ ማኅበራውን ውልቃውን ሕይወት ዚርእ ግን፣ ምስዚ ናይ ምስክርነት ከቢድ መዝነት ዘይሰማማዕ እዩ። እቲ አብ መላእ ኅብረተሰብና ዚርእ ዘይምድንጋጽ፡ ምጥላም-ኪዳን፣ ምፍታሕ፣ ጥንቅልና፣ ምንጻል-ጥንሲ፣ ንሕና ንላተፎ ምህላውና እናፈለጥና፤ እዚ ኩሉ ንኪዕገት ገለ ጸዕሪ ዘይምግባር፣ እዚ ሕይወትዚ ድኅነት ናይ ዝተቐበሉን፤ ብብርሃን ክርስቶስ ናይ ዝተኹልዑን፤ አብ ዙርያ መላዲቑርባን ናይ ዘለዉን ሕይወት ከምዘይኮነ ዘጠራጥር ኣይኮነን። አብ ርእስና ተመሊስና መርመራ ጎሊና ክንገብር ንመንፈስ ክርስትናናን ንትምህርቲ ወንጌልን ንመምርሒ ቤተክርስቲያንን ብኸመይ አብ ግብረ ከምዘውዓልናዮ ክንሓስብን ክንግምግምን ከድልየና እዩ። እዚ ኩሉ ብቑዕ መንገዲ ንክርስትናና ዜደልድል ምእንቲ ኪኸውን፤ ከምኡውን ናይ ክርስትናና ብቑዕ መረድእን ናይ እምነትና መጽንዕን ጸሎት ምዃኑ ምፍላጥን ከይዘከርናዮ ኣይንሓልፍን።

ናይ ሕይወት ክርስትና መሠረታዊ ትእዛዝ ዚበሃል ፍቕራ-አምላኽን ፍቕሪ ብጻይን እዩ፡ (ማር. 12፡30-31፤ ዮሐ.13፡34፤ 15፤ 12 1ቆሮ. 13)። ነቲ ፍቕሩ ዝገለጸልና አምላኽና እንምልሽሉ ኣገባብ ከአ ምስጋና ማለት ጸሎት እዩ። ጸሎት ማለት ናብ እግዚአብሔር ገጽካ ምድሃብ፤ ገሱ ቀንዲ መሠረትን ዕላማን ጸግዕን ደገፍን ናይ ሕይወትካ ምዃኑ ምፍላጥን ምእማንን እዩ። ኢየሱስ ክንጽሊ ይነግረና (ማር. 11፡24፤ ማቴ. 7፡7-11፤ ሉቃ. 11፡9-13) ባዕሉውን ጸልዩ እዩ፣ አብ'ቲ ኣገዳሲ እዋናት ሕይወቲ ብጸሎት ምስ ኣቦኡ ይራኽብ ነበረ (ሉቃ. 3፡21፤ 5፡16፤ 6፡12፤ 9፡18፤ 10፡21)። ብጸሎቱ ከመስግንን ኸውድስን ተረኽበ (ማቴ. 11፡25-27፤ ሉቃ. 10፡21-22)። ምስዚውን ልመናን ኣውያትን ናብ ኣቦኡ ክቕርብ ይርከብ (ማር. 14፡33-36፤ 5፡7-8)።

ክርስትና ብዘይካ ጸሎት ዘይሕሰብ እዩ። ምስ አምላኽን ምስቲ ናይ ቅድስና ጸዋዕታን ናይ ሓዲስ ስብከተ-ወንጌልን መደብን ዚተሓሳስር እዩ። እዚ ጸሎትዚ ዚገሃደሉ ከአ ኣብቲ ናይ ስርዓተ አምልሽ ብሓፈሻ ብፍላይ ከአ መሥዋዕተ ቅዳሴን ካልእ መዝገብ ክርስትና ተዓቂቡ ዝጸንሐ ጸሎታትን ብምስታፍን እዩ። ናይ ምእመናን ማኅበራት-ቍምስናታት ከም ኑጅለ ስድራቤታት፣ አብ ውሽጠን መንፈስ-ጸሎትን የማዕብል።

አብ ኣገልግሎት ዝተጸምደት ቤተክርስቲያን

39. “አብ ታሪኻዊ ምዕራፍን ኣገዳሲ ናይ ለውጢ እዋንን እትርከብ ዘላ ሃገር ንሕና ከም-መጠን ቤተክርስቲያን እንለብሶ ኣተናን መንፈስን እቲ ወንጌል ንቤተ-ክርስቲያን ዜልብሳ መንፈስ ተልእኮ ዝግዛዞ ኣገልግሎት

እዩ (ሰላምን ምዕብልናን)፤ ሓንቲ ብቕዕ ምስክርነት ክትህብ እትደሊ ቤተክርስቲያን ከአ ምስክርነታ ብእገልግሎት እዩ።

አብታ ቀዳመይትን ጥንታዊትን ቤተክርስቲያን ዝከበሩ ዲያቆናት (አገልገልቲ) (ግ.ሓ. 6:1-7) ቤተክርስቲያን ድማ ንድኻታት፣ ንጽጉማት ነቶም ዕድል ዝተሸልኩ፣ ንሕሙማን፤ ንናይ ውግእን ኤይድስን ግዳያት... ከተገልግል ግዴታአ እዩ። እቲ እግራተመሃርቲ ዝሓጸበ ክርስቶስ (ዮሐ. 13:1-20) ንሓድሕድና ከነገልግል ይጽውዓና። አብ ስድራቤት፣ ሰብአይን ሰበይትን፤ ወለድን ውሉድን፤ ብፍቕርን ታሕጓስን ሓድሕዳዊ አገልግሎት የዘውትሩ። በዚ መንፈስዚ ከአ አብ ቤተክርስቲያን ብቕዕን አገልግሎት ይዝውተር።

እዚ አገልግሎትዚ በቲ መደቡን እገባቡን አቢሉ ነቲ ሥሩዕን ምዱብን ማኅበረሰባዊ ግቡእነትና ንምፍጻምውን ዘገድደና ምዃኑ ፍሉጥ እዩ። ብመልክዕ ስራሕ እንፍጽሞ አገልግሎት'ውን አብ ብሉይን ሓዲስን ከምዝብሎ ተልእኾን አካል ሰብአዊ ጸዋዕታን እምበር መርገም አይኮነን (ማር. 6:3፤ ማቴ. 13:55፤ ሆሴ. 20:19፤ 2ተሰ. 3:6-12)። ስለዚ ቅኑዕ አረኣእያ ስራሕ ኪህልወና ይግባእ፤ ብሰራሕ ርእሰና ነሓንጽ፣ ርእሳ ዝሸላለት ቤተክርስቲያን ነማዕብል፣ ንዓለምና'ውን ነመሓይሽ።

መ ዛ ዘ ሚ

40. መልእኽትና እንክንዛዝም እምበኣር፣ ንኡሎም አብዛ ሃገር ዘለዉ ሰብ ጽቡቕ ድላይ እንብሎም፣ ካብ ናይ ዝሓለፈ ጉዕዞና ተማሂርና፣ ንዚመጽእ ቅኑዕ ዝኾነ ናይ ሰላምን ዕርቅን፣ ናይ ሰኒትን ምድግጋፍን መንፈስ ንክነማዕብል እዩ። ኩሉ ሰብ ሃዲኡን ተጸናኒዑን ዚነብራሉ

ውሕሰነት ዚረሽበሉ ሰርዓት ንብረተሰብ፣ ሕፃናትና መንእሰያትና ብሰላምን ርግኣትን ዚፃብዩሉ፤ ዓበይትና ሰራሖም ብዋጋ ሰራሖም ርእሶምን ሰድራቤቶምን ዚሃንጹሉ፣ አረገውትና ከአ ብምጽንናዕ ዚጥወሩሉ ንብረተሰብ ንኺህልወና ዘይተሓለለ ጻዕሪ ከንገብር ሓደራ ንብል። እዚ ዚሰልጥ ከአ ኩሉ መደባትና አብ ትሕቲ ጽላል አምላኽ ምስዚኸውን፤ ንአምላኽ ዜኸብርን ዚፈርሕን፣ ንሰብ ዝኸምኡ ኪኸብርን ብጽቡቕ ኪመርሕን ግዲ እዩ።

ንካቶሊካውያን ምእመናን

ነቶም ብፍሉይ መንገዲ አብ ትሕቲ ሓዋርያዊ መሪሕነትና እትርከቡ ምእመናን ድማ “ካብ ጸልማት ናብ'ቲ ዘገርም ብርሃኑ ዝጸውዓኩም አምላኽ ዕብዮቱ ምእንቲ ክትነግሩ” (1ጴጥ. 2:9) “አብ እምነትኩም ሕያውነት ወሰኹ፣ አብ ሕያውነትኩም'ውን ፍልጠት፣ አብ ፍልጠት ከአ ምግታእ ርእሰኹ፣ አብ ምግታእ ርእሰኹ ድማ ዓቕሊ፣ አብ ዓቕሊ'ውን መንፈሳውነት፣ አብ መንፈሳውነት ከአ ገውነት፣ አብ ገውነት ድማ ፍቕሪ ወሰኹ” (1ጴጥ. 1:5-7)። በዚ ኸእ ንርእስኻትኩም ደልዲልኩም፣ ነቲ አብ ማእከሉ ዘሎኹም ንብረተሰብ፤ አብ ሕንጻቱን አብ መጻሊ ጉዕዞኡን አዝዩ ድሙቕ ዝኾነ አበርክቶን ምስክርነትን ክትህቡ ትኸእሉ።

ንካቶሊካውያን ስድራቤታት

አብ ሕይወት ኪዳን ንዝተጸምዱ፣ ስድራቤቶም “ንእሸቶይ ቤተክርስቲያን ብምዃን ብጸጋ መንፈስ ቅዱስ ተመራሓ፣ በሪሃ እተብርህ ኮይና ንክትርከብ፣ አብ ኪዳናውን ክርስቲያናውን ጽንዓትን፣ ትብዓትን

ዝተመሥረተ ሕይወት ክትሕዝ፡ ኣሠር ኣብ ናዝሬት ዝነበረት ቅድስቲ ሰድራ ከኣ ብሓልዮን ፍቕርን ሓድሕድ ክትሕነጽ ሓደራ ንብል።

ካቶሊካውያን መንእሰያት

ንመንእሰያትና እውን እንብሎም ኣሎና። ከምቲ ስምዖን ንሕጻን ኢየሱስ ሓቅቶ፡ ናይ ዚመጽእ ብሩህ እዋን ዝተራእዮም ናይቲ ተስፋ ድሕነት ምልክትን ቀጻልነትን ዘማዕደወ፤ ኣባኹም ናይ ጽባሕ ጉዕዞናን ስእልናን ተስፋን ኩሉ ንርእዮ ኣሎና። ስለዚ “መንእሰያት እዮም፡ ኢሉ “ሓደኳ ኣይንፃቕኩም” (1ጢሞ. 4:12)። ብእምነት ደልድሉ፡ እዚ ማለት ከኣ እምነትኩም ኣለልዩ፡ ፍለዩ። “ቃል እምነትን እቲ ተአሚንኩም ዝሰዓብኩም ጽቡቕ ትምህርትን ዝተመገብኩም ሕፁያት ኣገልገልቲ ኢየሱስ ክርስቶስ ክትኮኑ ኢኹም።” (1ጢሞ. 4:6)።

ንኣባላት ቤተ-ክህነት

ኣብ ሓዋርያዊ ሰራሕ ሓገዝትና ዝኾንኩም ኣባላት ቤተ-ክህነትን ንሕዝቡ-ክርስትያን ንምጉሳይን ንምግልጋልን እትተግህዎ ኩሉ ተገንዚብና “እቲ ሓሊጅ-ጓሶት ኣብ ዚግለጽሉ ኣሽሊል-ክብሪ ከምትቕበሉ” (1ጴጥ. 5:4) እናረጋገጽና ኣብ ጸዋዕታኹምን ከህነታዊ ኣገልግሎትኩም ክትጸንዑ፡ ኣብ ኩስኩሳ እትርከቡ ተመሃርቲ ዘርእክህነት ኩልኹም ከኣ በቲ ኣምላኽ ዘብረሃልኩም መገዲ ጸዋዕታ ተኸቲልኩም ዜድሊ መንፈሳውን ሰብኣውን ምስንዳውኩም ፈጸምኩም ብብቕዓት ኣብ ተልእኾ ክትጽመዱ ናብ ኣምላኽ ንማዕቀብኩም ኣሎና።

ኣብ ውፋይ ሕይወት ንዝተጸመድኩም

ንቅድስና-ሕይወትን ድሕነት-ነፍሳትን፡ ኣገልግሎት ቤተክርስቲያን ኢልኩም ሕይወትኩም ብምውፋይ፡ ንኸብራ እግዚኣብሔርን ንብሥራት መጻኢት ሕይወትን ክትብሉ ብመብጽዓ ድኽነትን ተላዝዞን ተዓቅቦን እትነብሩ ሰብ ውፋይ ሕይወት፤ ድማ ቀንዴልኩም ወትሩ ብሩህ፤ ዘይትኹም ወትሩ ምሉእ ኪኸውን፤ ኣብ ሕይወት-ቤተክርስቲያን ድማ ከምቲ ናይ ቅድሚ ሕጂ፡ ድሙቕ መብራህቲ ክትኾኑ፡ ኣበር ብዘይብሉ መደብ-ሕይወትን፡ ለጋሥ ተወፋይነትን ክትቅጽሉ ሓደራ ንብልኩም።

እኖና ኪዳነ ምሕረት ሎሚ'ውን ከም ቀደማ ኣብ ሕዝብናን ሃገርናን ነባርን ሓቀይናን ሰላም ካብቲ ፍቁር ወዳ ተማልደልና።

እግዚኣብሔር ይባርኽኩምን የሓልኹምን፤

እግዚኣብሔር ገጹ የብረሃልኩም፤ ጸጋኡ ድማ የሃብኩም፤

እግዚኣብሔር ይጠምትኩም፤ ሰላሙ ድማ የሃብኩም።

(ዘኁ. 6:24-26)

መንፈስ ዕርቅን ምውህሃድን የድሊ

ለበዋ ንሕዝብን መንግሥትን ኤርትራ

ነሐሰ 2001 ዓ.ም.ፈ.

አብዛ ሃገርዚኣ ናይ ዚርከብ ሕዝብ-እግዚአብሔር ንሶትን መራሕትን ዝኾንና ንሕና ካቶሊካውያን ጳጳሳት ኤርትራ-ገብሁው ዙነታት ሃገርና ተገዲስና፤ በቲ ሹሉ ንሕዝብና ዚግድሶ ነገራት ንሹሉ አባል ኅብረተሰብና ብፍላይ ድማ ንመራሕትን ንአባላትን መንግሥቲ ኤርትራ ልባዊ ባህግናን ምኽርናን ክንገልጽ ግቡእ ኮይኑ ተሰሚዑና።

ብዝሓለፈ ወርሒ ግንቦት ኣብ ዝዘርጋሕናዩ መልእኽትና ከምዘመልከትናዮ "...ኣብ ፖለቲካውን ሲቪላውን መዳይ'ውን ንመራሕትን ሰበሥልጣንን እንብሎም እንተልዩና ኣብ ነንሕድሕድን ኣብ መንጎ ኅብረተሰብን ምስ ዝኾነ ይኹን ወገን... ዘተን ምኽርን ከዘውትሩ፤ ነዛ ሃገር ናብ ሓንቲ ሥምርቲ ሰድራቤት ከልውጡ ኢና ነተባብዮም..." ዚብል ቃልና ሕጂ'ውን ንደግሞ ኣሎና። ነዛ ሃገርዚኣ ከም ሓንቲ ሰድራ ክንርእያ እንተደኣኮይንና። እቶም ብሥልጣን-መዝነት ዚመርሑዋ ከኣ ከምቲ ኣቦ-ሰድራ ብጸገም ሰድራቤቱ ዚሓልን ዚሰከፍን፤ ሰበሥልጣን ከኣ ንህልው ዙነታት ሕዝብና ብዚርኢ ብሠፊሕ ልቦናን፤ በሊሕ ኣተናን ዚሓይሽ መፍትሕ ምእንቲ ከረኽቡ፤ እቲ ዝሓሸ ጥራሕ ዘይኮነስ እቲ ኡንኮ፤ ዘተን ምርድዳእን ምጻኑ ነኣምን።

አብታ ዝተጠቐሰት መልእኽትና ደጊምና ከምዘመልከትናዮ ድማ አብ ኅብረተሰብና “ሠፊሕ ናይ ዕርቅን ናይ ምምሕዳርን ምውህሃድን” መንፈስ የድልየና ከምዘሎ እነሆ በብዕለቱ የጋጥም ዘሎ ጉዳያት መረዳእታ እዩ። ዝተፈላለዩ አረኣእያ ምስ ዘለዎም ወገናትን ጉጅለታትንና ናይ ዕርቅን ሰኒትን መደብ ንምዝርጋሕ ዚከላል ዘበለ ኪግበር የድሊላላ ሓደ ሕዝብን ሓደ ኅብረተሰብን ብምዃን እቲ ሓደ ልብን ሓደ ሕዝብን ዚብል መርሕ አብ ግብሪ ምእንቲ ኪረኣ “ንሕና-ንሳቶም” ዚብል መንፈስ ሓዲግካ ዙሉ አባል ኅብረተሰብና ኪወሃድ ግቡእእዩ። እንተዘይኮነ “ዝተፈላለየት ሃገር ክትቀውም (ክትጸንዕ) እይትኸእልን እያ” (ሉቃ.11:17፣ ማቴ.12:25 እግዚአብሔር ነሐ ሃገርዚኣ የፍቅራ እዩ) ዘአብ ብዙኃት ናይ ርእይቶን ሓሳባትን ፍልልይ ኪህሉ ንቡር እዩ፤ ንዝተፈላለዩ ሓሳባት አብሲልካ አወሃሂድካ መዕለቢ ክትገብረሉ ከአ ልሙድ አሰራርሓ እዩ። ምእንትዚ፤

1) ነዚ ብነዊሕ ሥቓይ ዝተሃሰየ ሕዝብኹም ብምሕላይ፤ ንዘሎ ናይ ርእይቶን ሓሳብን ናይ አገባብን ፍልልይ፤ ማንም አብ ልዕሊ ማንም ብዘይምክሓሉ ሓናጺ አገባብን መንገድን ፍታሕ ንምድላይ ብልኳት ኪርከብ፤ ነፍሰወክፍ ከአ ክንዲ አንነት፤ ትሕትና ለቢሱ፤ ንሥቓይ ሕዝቡ ብምጥማት ንሰላማዊ ፍታሕ ኪዕጠቕ ሓደራ ንብል። ምስዚ እውን “...ምህላላ ጸሎት ምምላድ ምስጋና ምእንቲ ዙሉ ሕዝቢ ኪግበር፤ ...ህዱእን ሰላማውን ዝኾነ ሕይወት ምእንቲ ክንነብር ከአ ምእንቲ ዙሎም ሰበ ሥልጣን ጸሎት...” ኪግበር ንምዕድን ንመክርን አሎና።

2) አብዚ ቀረባ መፃልታት ዘንገፈ ዙነታት ተመሃርቲ ዩኒቨርሲቲውን ተገንዚብናዮ አሎና። እቲ ልዑል ተቅዋሙ-

ትምህርቲ ብቤተክርስቲያን ኪትከል ከሎ፤ ብሰላም ብህድሓትን አእምሮ መንእሰያት ኪኹስኹስ፤ እቲ ሠናይን ጽቡቕን ዘበለ ዝበለጸ ሕንጻተሰብ (Culture) ጨቢጦም፤ ብወገኖም ኩስኩስትን ሓነጽትን ሃገር ስለዝኾነ ብህውከትን ዘይምቕሳንን አእምሮእም ኪጉድም፤ ባህንምን ስጉምታቶምን፤ ኪቕጽ አይግባእን። ድሮ እቶም አብዚ ኪፈርን ኪዕንብብን ዝቐረበ ሰዊት ዕድሙዚ ዝተቐጽዩ ክልተ መንእሰያት ይርጋ ዮሴፍን ዮማን ተኪኤን ዓሚቕ ሓዘንና ንገልጽ፤ እግዚአብሔር አብ ሑቕፎኡ ኪቐበሎም፤ ንወለዱ፤ ንብጽቶምን ከአ ጽንዓቱ ኪህብ ንጽሊ። ብወገን መራሕቲ-ሃገር ግን ንተሃላላኺ ንእስነት ተረዲእኩም፤ ዕግሥ ኢልኩም ነዞም ተረከብቲ ሃገር ዝኾኑ ተመሃርቲ መንእሰያት ንጠባዮም ክኢልኩም፤ ንኪድኡኹም ከአ ክትጣበቡ ጽን ኢልኩም ክትሰምዑዎም፤ ሓደራ ንብል።

እቲ ተቅዋምቲ ናይ ጥበብን ትምህርትን ናይ ምሁራትን ሰፈር ስለዝኾነ ምኽሪ ለባማትን ወለድን ሓዊስካ ነዚ ጸገምዚ ዚፈትሕ ብልኳት ይሰኣኖ አይንብልን። ጽን ኢልካ ምስማዕን ምስምማዕን ዘተን ምርድዳእን ጥራሕ ይረኽብ ዙሉ ኪፍታሕ እዩ። ብዝኾነ ግን ብዝቐልጠፈ መዕለቢ ኪግበረሉ፤ ንብዓት አዴታት ኪድረዝ፤ አብ ምቕእን ጥጡሕን ኩነታት ኮይኖም ከአ፤ ደቅና ሠናይ ምእንቲ ኪሓስቡ፤ እዚ ተፈጢሩ ዘሎ ወጥሪ ብኣጋኡ ኪሃድእ ሓደራ ንብል።

እቲ ንሕዝብና ዝተበጀወሉን ድኅነትን ናጽነትን ዝአወጀሉን አምላኽ-ሰላም ወትሩ ሰላሙ የሃበና። ወላዲተ አምላኽ ከአ ኢዳ ተንብረልና።

(አብ መጽሔት ብረሃን፣ ነሐሴ 2001፣ ዝተጋትመ)

ንሕዝበይ አጽናንዑ

ሓዋርያዊ መልእክቲ አብ ዕለት ምንጋር ሰውአት ኩናት

1998-2000

21 ሰኔ 2003 ዓ.ም.ፈ.

ዝኸበርካ ሕዝቢ ኤርትራ፡

“ንሕዝበይ አጽናንዑ፤ ይብል አምላኽና፤ እወ ንሕዝበይ አጽናንዑ፤ ንሕዝበይ... አተባብዕዎም፤ ጸበባኦም ከምዝተወድአ፤ አበሳኦም ከምዝተጋድጎ ንገርዎም” (ኢ.ሳ.40፡ 1-2) ዚብል ቃል ኢሳይያስ ነቢይ፤ ሎሚ’ውን ቤተክርስቲያን ንኣኻ ትደግመልካ (ነዛ ሃገር’ዚኣ እግዚአብሔር የፍቅራ እዩ ቶ. ገ)።

ምእንቲ ሃገርምን ሕዝቦምን፤ ምእንቲ ሰላም፤ ርግኣትን፤ ቅሳነትን፤ ምእንቲ መሰልን ክብርን፤ ኣንጻር ድንቅርናን ባርነት፤ ኪብሉ አብ’ዚ ናይ ቀረባ ናይ ዶብ ውግእ’ዚ ሕይወቶም ዝወፈዩ ደቅና፤ ኣጎዋትና፤ ኣጋትና፤ ብዓቢኡ ንወለዶም፤ ንውሉዶም፤ ንሰብኪዳኖም ከምዝጉደልዎም ርዱእ እዩ። ብናቶም መሥዋዕቲ ከኣ ስድራቤቶም አብ ከመይ ዝበለ ሓዘን ከምዚወድቁ ይረኣየና ኣሎ። እዚ በሓቂ ኪጽወር ዘይከኣል፤ ነቲ ከጸናንዕ ዚፍትን’ውን ከቢድ ተግባር ምኒኡ ኣይጠፍእናን። ሓዚንና፤ ጉሂና ጥራሕ ከንከይድ ግን ግቡእ ኣይኮነን። “እዞም ብሞት ዝሓለፉ፤ ምልኣት-ሕይወት ኪረኽቡ፤ ነታ ክሳብ መወዳእታ ዝተጋደሉላን፤ ካብ ኣምላኽ እትርከብ ፍጽምቲ ሓርነትን ሰላምን ቅሳነትን ኪጭብጡ ንምህለል። “ንኸንቱ ኣይኮነን ዝሞቱ” ዝብል ርድኢት ሒዝና ከንጸናናዕ

ይግባእ። ብዛዕባኸም ምእንቲ ካልእ ዝተበጀዉ፤ ብደሞም ተሓጺቦም ዝሓለፉ ደቅናን ኣጎዋትናን ኣጋትናን፤ መጽሓፈ ሲራክ (44:13) “ወለዶአም ንሓዋሩ ኪነብር፤ ዝናእም ድማ ከቶ ኣይኪድምሰሰን እዩ” ይብል። (ነዛ ሃገር’ዚ ኣእግዚኣብሔር የፍቅራ እዩ 20)

ሎሚ ናይ’ዞም ኣብ’ዚ ናይ 1998-200 ዓ.ም.ፈ. ውግእ ዝተሰውኡ ደቅና፡ ኣጎዋትና፡ ኣጋትና፡ ኩሎም ኣስማቶም ብወግዒ ዚንገረሉ ሰዓት ኣኼሊሱ፤ በጺሑኩም ተባሂልና። ኣብ’ዚ ሰዓት’ዚ ሓሳባትና ብሓደ ልዑል መደብ ኪምራሕ ኣለዎ። ቅዱስ ጳውሎስ ከምዚብሎ “እቲ ኣቦ ምሕረትን ኣምላኽ ኩሉ ምጽንፍዕን ዝኾነ ኣቦ-ጐይታና ኢየሱስ ክርስቶስ... በቲ ንርእሰና ካብ ኣምላኽ እንጸናንዓሉ ምጽንፍዕ፤ ነቶም ኣብ ጸበባ ዘለዉ ዘበሉ ኩላቶም ከንጸናንዕ ምእንቲ ኪከላለናሰ፤ ብጸበባና ዜጸናንዓና ንሱ እዩ” (2ቆሮ.1:3-4)። ምእንት’ዚ ኣብ ከም’ዚ ዝበለ ሃለዋት እንክንርከብ፤ መሠረት ጽንዓትን ትብዓትን፡ ንያት’ውን ዝኾነና፤ ካልእ ዘይኮነስ እቲ ኣምላኽ ኣቦታትና ዝኾነ እግዚኣብሔርን፤ እቲ ኣብኡ ዘሎና ነቕ ዘይብል እምነትናን እዩ። ስለ’ዚ እምነትና ነደልድል፤ ኣብ ኣምላኽ ዝተመርኩሰን፤ ኣብ እኖና ኪዳነ ምሕረት ዝተጸግዐን ጥራሕ እዩ ነዛ ፈታኒትን መራርን እዋን ኪሰግራ ዚኽእል። ክርስቶስ ባዕሉ “ልብኹም ኣይሸበር፤ ብኣምላኽ እመኑ፡ ብኣይ’ውን እመኑ” (ዮሐ.14:1) ይብለና ኣሎ። ደጊሙ ከኣ “ሰላም እጋድገልኩም ኣሎኹ፤ ሰላመይ’ውን እህበኩም ኣሎኹ። እቲ ኣነ ዚህበኩም ዘሎኹስ ከም’ቲ ዓለም እትህቦ ኣይኮነን፤ ኣይትሸበሩ፡ ኣይትፍርሁ” (ዮሐ.14:27)

ከም ኣመንቲ፡ ኣብ ኩሉ መዳያት ሕይወትናን ተግባርናን፡ ምሕረትን ዕርቅን ክንእውጅ፡ ኣብ ነንሓድሕድና ብልቢ ክንመሓሓር’ውን ይግባእ። ብዛዕባኦም በዚ ጉዳይ ሃገሮም ተጸዊዖም ዝኾኑ’ሞ መሥዋዕቲ ዘንጎሮም ደቅና፤ ብሰንኪ እከለ ብሰንኪ እከሊት... ከይበልካ፤ ብዓቢኡ

ብሰንከ’ቲ ዘጋጠመ ኩነታት-ሃገር ዝወረደ ምዃኑ ተረዲእና ዘየድሊ ናይ ቅርሕንትን ቂምን ስምዒታት ክንገድፍ የድሊ። ቅድሚ ሕጂ’ውን በዚ መንፈስ’ዚ ዝተጠማመቱ ሰባት እንተ’ለዉ፤ ነዚ ፈውሱ ምሕረት፡ ይቕረታ፡ ልቢ ምዕባይ እዩ። መዓቱ ምእንቲ ከቕርረልና፡ ከዝሕለልና ኣብ ነንሓድሕድና ክንመሓሓር፡ ምእንቲ እግዚኣብሔር ምእንቲ’ቶም ዝተሰውኡን ኢልና ክንገድፎ ይግባእ።

እወ ናብ’ቲ መበገሲ ውግእ ብምምላስ “ስለምንታይ ኮይኑ?” ኪበሃል ዘይከኣል ኣይኮነን። ንሕጂ ግና ሕዝም ሰጢኣት መንእሰያት ኣብ ሰዊት ዕድመኦም ዝወደቁ ምእንቲ ሃገሮም፡ ምእንቲ ሕዝቦም፡ ምዃኑ ኪርሳዕ የብሉን። ኣብ ዕላማኦም ዘጽንዖም ልዑል እግዚኣብሔር ንኣና’ውን ጽንዓቱን ኃይሉን የሃበና። ንሕና ከኣ፡ ሕድሮም ተቐቢልና ኣብ’ዛ ዝተበጀዉላ ሃገር፡ ሞላ ክንመልሰሎም እንተደለና፤ ኩላትና ኃቢርና ብርግኣትን ብዘይሰግኣትን፡ እንነብረሉ፤ ብሩህ ናይ ፍትሕን ሰላምን ምዕባለን መጻኢ ዕድልን ንኺህሉ ክንተግህ ኣምላኽ ከኣ ንኺህበና ክንልምን ይግባእ።

ምስ’ዚ’ውን ነቶም ብዝቐልጠፈ ኪድበሱ ዘለዎም ወለድን፡ ሰብኪዳንን፡ ውሉድን፤ ዜድሊ ናይ ሞራልን ገንዘብን ሓገዝ ብምግባር፤ በዚ መዳይ’ዚ ዚከኣል ተገይሩ ኢልካ ሸለል ዘይምባል፤ ንዝሓለፈ ጌጋ’ውን ምእራም፤ ብዓቢኡ ከኣ ፍትሓዊ ኅብረተሰብን፡ ሥርዓትን ብምሕናጽ ዝኾንቱ ከምዘይሞቱ ከነመስክር ንኽእል። ንዝኸተሙ ወለድን፡ ውሉድን፡ ሰብኪዳንን፡ ሰድራቤትን፤ ዜድሊ ደገፍ ኪግበር ኪበሃል ከሎ፡ ብወገን መንግሥቲ ዚግበር ጥራሕ ኣኽሊ ከምዘይኮነ፤ ዝኾነ በዚ መዳያት’ዚ ዚነጥፍ ወገን፤ ዘይመንግሥታውን ናይ ረድኤት ወገናትን ዚግባእ ኪገብሩ፤ እቲ ሲቪል ኅብረተሰብ’ውን ብሥሙር ተበግሶ ኮነ

ብውልቂ፣ ዜድሊ ንኪገብር ከበላሐትን ነቲ በብውልቂ ኪገብር ዚኸእል ኪተግሃሉን ይግባእ።

ንድሕሪ ሕጂ፣ ውግእን ወረ ውግእን ጠፊኡስ መለበሚ ኮይኑ፣ ኣብ ውሽጢ ሃገርን ጎረባብትን ኩሉ ሰላምን ሥምረት ሓድነትን ሰፊኑ ኪርከብ ከሎ፡ እቲ ብመሥዋዕቶም ዝፈረየ “ተኸሊ ሰላም” ገቢርና ከንቈጽሮ ናይ ግድን እዩ፣ ሽቡ ብሓቂ ህልዋት ዚሕጉሱሉን ሰጢኦት ዚቐሰኩሉን፣ ደዋም ንተኸሊ ናጽነትን ሰላምን፣ ንመደብ ፍትሕን ርትዕን ከም ወሓዚ ማይ ኮይኑ ክሰትዮን ከጥልሎን፣ ቅሳነት ሰፊኑ ንወትሩ “ንኸንቱ ኣይሞቱን”! ምእንቲ ከንብል፣ ወትሩ ነዚ ኣበርቲዕና ንጸሊ። እግዚአብሔር ከኣ ጽንዓቱን ብርታዒኡን የዓድለና። ንዝሞቱ መንግሥተ ሰማይ የዋርሰልና። ንዘለዉ ከኣ እኸለማይ የሃበልና፣ ዝናሙ ይፈንወልና። ንዝወፈሩ፡ ዝተሰደዱን ብድጋን ይምለሰልና። እቲ “ትንሣኤን ሕይወትን እና እየ፣ እቲ ብኣይ ዚኣምንሲ እንተሞተኳ ብሕይወት ኪነብር እዩ። እቲ ብኣይ ዚኣምን ሕያው ዘበለ ውሉ ንዘለዓለም ኣይኪመውትን እዩ” (ዮሐ.11:25-26) ዝበለ ክርስቶስ ንጉሠ ሰላም፣ ደጊም ውግእን ዕንወትን ሞትን የኣኸለኩም! ኢሉ፣ ንሰጢኦትና ኣብ ሓቕፋ ይቀበለልና፣ ንቤተሰቦም ከኣ የጸናንዕ። አሜን።

(ኣብ ተሌቪዥንን ራድዮንን ኤርትራ ዝተመሓለፈ)

ብተስፋ በርትዑ

ሓዋርያዊት መልእኹቲ

ኣብ ወጻኢ ሃገራት ንዚርከቡ ካቶሊካውያን ምእመናን ደቂ-
ሃገርን ንኸሉም ሰብ ጽቡቕ ድላይን

ነሓስ 2004

መባእታ

1. * ብፍቓድ እግዚአብሔርን፡ ብሥምረት መንበረ-ጴጥሮስን፤

* ናይታ ኣብ ኤርትራ ዘላ ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ንሶት ካብ ዝኾኑ ጳጳሳት

* ካብዛ ሃገር ተበጊሶም ኣብ ኩለን ሃገራት ናብ ዘለዉ ካቶሊካውያን ምእመናን፤

* ካብ እግዚአብሔር ኣበናን፤ ካብ ኢየሱስ ክርስቶስ ጉይታናን ጸጋን ሰላምን፤ ነኣኻትኩም ይኹን (1ቆሮ.1፡ 1-2)።

ማንበረ-ሰብ ዓለም፣ ብዝተፈላለዩ ሰብ-ሰርሖ ግድላትን ማዕበላትን እናተጸፍዐ ኣብ ዚህወኸሉ እዋን፡ “ብክርስቶስ ምእማንኩም ኣብ ኩላ ዓለም ስለዝተሰምዑት፣ ቅድሚ ውሉ ብዛዕባ ኩላትኩም ንኣምላኽና ብኢየሱስ ክርስቶስ ነመስግኖ ኣሎና፣ ከየቋረጽና ውሉ ጊዜ ኣብ ጸሎትና ንዝክረኩም” (ሮሜ.1፡ 8-9)።

እግዚአብሔር ብዘሕደረሎም ርድኢትን ብዝሃበም ምድራዊ በረኽትን ተሓጊዞም ናይ ዑቕባ ዕድል ዝሃቡኹም፣ ኣብ መንጎእም

እትነብሩ ሃገራትን ሕዝብታትን፡ ብፍላይ ከእ እተን ብኃልዮት አምላኽን ብናይ እንተላዕል ኩሉ ቤተክርስቲያን ኃልዮትን ተደራሽን ዚሰባኹምን ዚጓሰዮኹምን ሰበኻታትውን፡ ኣብ'ዚ ሰዓት'ዚ ብመንፈስ ምስጋና ንዝክረን ኣሎና።

ንእምነት-ክርስትናን መንፈሱን ኣብ ዚፈታተን፡ ፈጸሙ'ውን ኣብ ዚነጽግ ዓለም ኮይንኩም እምነትኩም ንምሕላውን፡ በዛ እምነት ተመሪሕኩም ንምንባርን እትገብርዎ ጻዕርን ትግሃትን ተገንዚብና፤ “በታ ዘላትና እምነት ንሓድሕድና ምእንቲ ክንጸናናዎ” (ሮሜ.1: 12) ንጽሕፈልኩም ኣሎና። ኣብ መልእኽቲ ዕብራውያን (11: 1) ከምዚንገረና ድማ፤ እምነት ነቲ ብተስፋ እንጽበዮ ነገር ከምንረኽቦ ዜረጋግጽ ብምጻኡ፡ ከምኡ'ውን “ብተስፋ ከምዝደሓንና” (ሮሜ: 8: 24) ስለእንፈልጥ፤ እስኪ ብተስፋ ንበርቲዕ።

ዝሓለፈ ዓመት ኣብ ኤውሮጳን ሰሜን አሜሪካን፡ ኬንያን ንዚነብሩ ምእመናንና ኣብ ዝገበርናዮ ሓዋርያዊ ዑደት (ኣቡነ መንግስተኣብ ተስፋማርያም፤ ኣቡነ ኪዳነ የዕብዮ) ብዘዋህሉልናዮ ተመክሮን ትዕዝብትን ከምኡ'ውን ኣብ'ዚ ቀረባ ግዜ (ብ3 ግንቦት 2004) ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ካብ ሮማ ኣብ መላእ ዓለም ንዚርከቡ ምእመናን-ሰደተይናታት ዚርኢ ዝሃበቶ መምርሕን ማዕዳን ዝሓዘ ሰነድ (ኤርጋ ሚግራንተስ ካሪታስ ክርስቲ = ናይ ክርስቶስ ፍቕራ-ሰደተይናታት) ምኽንያት ብምግባር፡ በዛ ሓዋርያዊት መልእኽትና ምላኽትኩም ክንዋሳእ ኣድላዩ ኮይኑ ረኺብናዮ። ናይ ምሥራቓዊት ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን ሕገቀኖና ከኣ ነዚ እንገብሮ ዘሎና ብሥርዓት ዚእዝዞ እዩ።

“ንስኻትኩም ስለ ዝሓመንኩም እቲ ኣብ መወጻኦታ ዘመን ኪገሃድ ዘለዎ ድኅነት ከሳዕ ዚመጽእ፤ ኃይሉ-አምላኽ ኪሓልወኩም እዩ። ሽሕ'ኳ ሕጂ ንቑሩብ ግዜ ብብዙሳ ዝዳይነቲ ፈተና ከትሓልፉ ግዲ እንተኾነ፤ በዚ ክትሕጉሉ ኢኹም።” እዚ ከኣ እታ እምነትኩም ሓቂ ከምዝኾነት ኬረድእ እዩ። ወርቂ ሽሕ ግዜ ብሓዊ ድኩሳዕ እምበር በራሳይ እዩ። እምነትኩም ግና ምስ ተፈተነት ኣዝዩ ብሉጽ ዝኾነ ዋጋ ኣለዎ። ከመይ ኢየሱስ ኪግለጽ ከሎ፤ ምስጋናን ስብሓትን ከተምጽኣልኩም እያ (1ኦጥ.1:5-7)።

1^ይ ክፍሊ

ካብ ኀልዮት-ቤተክርስቲያን ውጽኣት ኣይኮንኩምን

2. “ብምኽንያት ሃለዋቶም ኣብቲ ልሙድ ናይ ቤተክርስቲያን ጉሰነታዊ ኣገልግሎት ኪጥቀሙ ዘይከኣሉ፤ ካብዚ ኣገልግሎት ዚርሒቓም ዚርከቡ ኩሎም ፍሉይ ዝኾነ ተገዳስነትን ኀልዮትን ኪግበረሎም ይግባእ። ከምዚአም ካብ ዝበሉ ጉጅለታት፡ ብዙኃት ካብ ሃገር ናብ ሃገር ተንቀሳቓሰቲ፡ ሰደተይናታት...ይርከቡዎም” (ጉ.ሻ. 2^ይ፤ ብዛዕባ ተልእኮ፡ ኣቡናት 18)። ምእንት'ዚ ናይቶም ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት ብፍላይ ድማ” ኣብ ካልእት ሃገራት ዝሓሸ ናይ መነባብሮን ሰራሕን ዕድል ኪረኽቡ...” (ሰራሕ-ወድስብ Laborem Exercens.23) ዚንቀሳቑሉ ሰባት ሃለዋትን ኩነታትን ንቤተክርስቲያን ኣዝዩ ኪግድሳ ከም ዚርከቡ፡ ቤተክርስቲያን ኣብ ዓለምን ምስ ዓለምን ብዘለዋ ርክብ ዚሃረብ ናይ ጉባኤ ሻቲካን ሰነድ፡ ፈላሚ ቃላቱ ንርድእ፤” ኣብዚ እዋግዚ ናይ ዘለዉ ደቅሰባት ብፍላይ ድማ፡ ናይቶም መሳሺን ድኻታትን ብዝተፈላለዩ

ዓይነት ዝተወጸዎን ኩሎም ታሕጓስን ተስፋን፡ ጸበባን መከራን ኩሎ፡ ናይቶም ተሸተልቲ ክርስቶስ (ናይ ቤተክርስቲያን) ታሕጓስን ተስፋን፡ መከራን ጸበባንውን እዩ። እቲ ብሓቂ ሰብአዊ ዝኾነ ሃለዋቶም ድማ ካብ ናይ ሰዓብቲ-ክርስቶስ ኢቻልቦ ዝረሓቐ ኣይኮነን። (ገባ.ሻቲ.2^ኛ፡ ፍሥሓን ተስፋን፡ *Gaudium et Spes*, 1)።

ስለዚ ከኣ ሰብአዊ ዓቕማን መደባታን ድሩት ብምጻኑ ዝጉደለን ዚጉድልን ኣገልግሎት ከህሉ ይኸእል'ምበር፡ እቲ ናይ ቤተክርስቲያን ኅልዮትን ተገዳስነትን፤ ንጹር እዩ፡ ወትሩ ከኣ ብዝተፈላለዩ ደረጃ፡ እታ ዝዓበየትን ዝሰፍሐትን ቤተክርስቲያን ኣብ ጉባኤ፡ ብዝበለቱን፤ ር.ሊ.ጳጳሳት'ውን ኣብ ዝተፈላለዩ ግዜያት ዜርእዩዎ ኅልዮትን ወትሩ ዚቕጽል እዩ።

ንሕና ንሶትኩም'ውን እዚ መዝነትን ተልእኮን ከምዘሎና ብምግንዛብ፤ ነዚ ሃለዋትኩምን ኩሎ ግድላትኩምን ክንሓስብ “እቲ ብኸርስቶስ ኣባኹም ዘሎና ፍቕሪ የገድደና” (2ቆሮ.5፡ 14)። በዚ ፍቕር'ዚ ተደራኽና፡ መዝነትና ንምፍጻም “ብተስፋ በርትዑ” ብዚብል ዘጸናንዎን ዘተባብዎን ቃላትና ንደሃየኩም ኣሎና።

ምስጋና

3. እቲ መንፈሳዊ ናይ ጉሰነትን፡ ተገዳስነትን መደብ፡ ኣቐዲሙ ኣብ ውሉን ቦታታት (ሮማ፡ ሚላኖ፡ ሽቱትጋርት፡ ፍራንክፈርት፡ ዋሺንግተን፤ ቺካጎ፤ ሎሳንጀለስ፤ ሳንፍራንሲስኮ፤ ሎንደን፤ ከሰላ፤ ገዳርፍ) ብወግዒ ብቤተክርስቲያንና፡ ተጀሚሩን ነዊሕ ተኸዲዱን እዩ። ብኣቡናት ኮነ ብማኅበራቶም ተላኪኹም ኣብዚ ቦታታት'ዚ ንመእመናን ብሉጽ ተወፋይነቶምን ኣገልግሎቶምን ንዘወፈዩን ብሕጂ'ውን የወፍዩ ንዘለዉ

ካህናትን ደናግልን ንኹሎም ማኅበራት፡ ልባዊ ምስጋናና ነቕርበሎም። ብዝበለጸን ብዝተወሃሃደን ኣገባብ ኪቕጽልዎ ከኣ ነተባብዎም ኣሎና።

ኣብ ዚበዝሕ ቦታታትን ኩነታትን ግን ቅንኣት-እምነቶም ብዝሓደሮም ተገደስቲ ኣኅዋትን ኣኃትን ተጉሳጉስኩም ኣድማዕን ዜሓጉስን ተግባራትን ዕማማትን ብምፍጻምኩም ብልቢ ነመስግን፤ ነቲ ኪርሳዕ ዘይግበእ ጉዳይ ድሕነትን እምነትን ከይረሳዕኩም፤ ንርእስኹም ተነቓቓሕኩም ንውሉድኩም ኮነ፡ ንካልኣት ኣኅዋትኩም ኣኃትኩም ምንቅስቃስኩም፤ ነዚ ንዘኸለለኩም ልዑል ኣምላኽና ምስጋና ይብጸሓዮ። እተን ኣብ ዓዓዱን ሃሃገሩን ዘለዋ ቊምስናታት፡ ሰበኻታት፡ ካህናት ኩሎም'ውን ብወግዓዊ ደረጃ ኮነ በብውልቂ ኪሕግኩኹምን ኪግደሱልኩምን ዝተረኽቡ'ውን ነመስግናም።

እዚ ኹሉ ዝሓለፈ በረኽትን፡ ናይ ኣምላኽ ረድኤትን ክንሓስብ ከሎና “ጉይታ ዓበይቲ ነገራት ገይሩለይ እዩ” (ሉቃ.1፡ 49) ዚብል ቃል፡ ኣብ ኣፍና የድምጽ። ምእንትዚ በረኽትዚ ከኣ ንጉይታ ነመስግና ንዝምረሉውን። ብዝሓለፈ ጸጋን በረኽትን ክንእመን ከሎና ንሕጅን ንዚመጽእን ኣበርቲዕና ከም ንሰርሕ ቃል ነኣቱ ኣሎና ማለት እዩ።

ኣብ'ቲ ብስደት እትነብሩሉ ሃገር፤ መንነትኩምን መንፈሱ እምነትኩምን ንምሕላው፤ ብድሕሪት ንዝሓደግኩምዎ ኣብ ጸገማት ንዚርኩብ ንብረተሰብኩምን፡ ስድራቤትኩምን ንምርዳእን ንምሕጋዝን ብእተርእይዎ ንዋፈትን ተገዳስነትን፡ እቲ ንመላእ ሰብአዊ ሕንጻትን ብሰለትን ዚርኢ ናይ ኣቦታትን ኣዴታትኩምን፡ ናይ'ቲ መሠረታዊ መዕበያኹምን መሥመር ንምሕላውን ናብ ውሉድኩም ንምምሕልላናን ...ብእትገብሩዎ ትዋግትን ጸዕርን፡ ተደኒቕና ልባዊ ምስጋና ነቕርበልኩም ኣሎና።

4. ቅድሚያ ጋደሎ ዓመታት፡ አብዛኛ ዓባይ ከተማና (አሥመራ) አብ ትርኩብ ሓንቲ ንእሽቶይ ቊምስና ብዝተገብረ መጽናዕታዊ ግምት (ብ1978) ከልተሢሶ ካብ አባላታ አብ ወጻኢ ሃገራት ብዘለዉ ውሉዶምን አባላት ቤተሰቦምን ዚናበሩን፡ ዚጥወሩን ምዃናም ዜርኢ ነበረ፤ ናይ መላእ ሃገር ነጻብራቕ ኪበሃል ዚከኣል እዩ። እዚ ናይ ኅልዮትን ሓድሕዳዊ ረድኤትን ዝንባሌ፡ ነቲ አብ ወንጌል ዝተመርኩስ፤ ፍቕሪ ብጻይ ዚገልጽ፤ መንፈሳዊነትና ዜረጋግጽ፡ ቀንዲ ማኅበራዊ መልክዕና ኮይኑ ምርካቡ፡ እቲ ባህልናን አተሓሳስባናን መጠን ከንደይ ብክርስትያናዊ መንፈስ ከምዝተሓንጸን ዝተኩስኩስን ዜርኢ እዩ።

ብዙኃት ካባኻትኩም ኪብሉና ከም ዝሰማዕናዮ፤ ካብቲ ፍረ ረሃጽኩምን፡ አዝዩ ድሩት ዝኾነ ዓቕምኹምን መቐልኩም፡ ንሃገርኩምን ኅብረተሰብኩምን ስድራቤትኩምን ብምሕጋዝኩምን ነዚ ንምግባር ድልዮትን ተገዳስነትን ብምርኣይኩም፡ እቶም አብ ናይ ዕለታዊ ናብራ ጸገማት አብ ጉድንኹም ዚቃለሱን ዚጎዱን ምዕራባውያን አዝዮም ከምዚግረሙን፡ እዚ አተናኹም'ውን ንኪርድእዎ ከምዚጽግሞምን ዘመልከት እዩ። እዚ እንታይ ዮርእየና? እቲ ናተይ ንርእሰይ ጥራይ፡ “ካብ ወደይ ከብደይ” ነሓይ፡ ጥራሕ ይጥግመኒ...ዚብል መንፈሳዊነትና ዝረሓቐ ምዕራባዊ መንፈስን ዝንባሌን ብግብራዊ አገባብ ከምዝነጸግኩምዎ፤ እዚ መንፈሳዊ ንዚኸተሉ ወገናት ከኣ፤ ናይ ኅሊና ስክፍታን ወቕላን ከምዘሕደርኩምሎም ግልጺ እዩ። “አቲም ፍቕራተይ፡ ኣጋይሽን ሰደተይናታትን ...ንሠናይ ግብርኹም ርእዮም ቢታ መፃልቲ ፍርዲ፡ ንኣምላሽ ምእንቲ ከመስግንዎ አብ ማእከል ኣሕዛብ ኣካይዳኹም ኣጸብቑ” (1ጴጥ.2: 11-12) ንዚብል ለበዋ-አቦኹም ቅዱስ ጴጥሮስ ሓዋርያ ኢኹም ዝፈጸምኩም። “ኣምላሽና ከኣ ድሌትኩም ዘበለ ኩሉ ከም መጠን ሃብቱ፡ ብኢየሱስ ክርስቶስ ዝብሩ ብኸብሪ ኪመልኣኩም እዩ።

(ፊልጵ.4: 19)። “ብዛዕባታ አብ ልብኸትኩም ዘላ ተስፋ ንዚሓተኩም ዘበለ ምላሽ ምሃብ ምእንቲ ክትከለሉስ ኩሉላዕ ድሉዎት ኩኑ። ግናኸ ብለውሃት ግበሩም” (1ጴጥ.3: 15)፤ ብተስፋ ከኣ በርትዑ።

መበቐልኩም ምስ ዝኾነት ሃገርኩም ንዘሎኩም ምትእስሳር፤ ብዚከኣል ብዝተፈላለዩ መደብ ክትቅጽልዎን፡ ናይ መን ምዃንኩም ክትገልጹን ምጽፃርኩም ዚድነቕ እዩ። ክንዮ'ውቲ እተበርክትዎ ግዙፍ ሓገዝን ረድኤትን፡ እቲ ጉዳይ “መንነትን” ዓሚቕ ስምዒትን፡ አብ ሓዘንን ሓጎስን፡ አብ ጸበባን ጸገምን፡ ...ኩሉ እትገብሩዎ ሱታፊ፡ ብኣካልን ብዝተፈላለዩ ኤለክትሮኒካዊ መልእኽታት ዚፍጸም ሓድሕዳዊ ርክብ ዓይነተይና አብነት እዩ።

ማኅበራዊ መልክዕ ዝፃዘዘ ናይ ሥነ-ምግባር ሕይወትን መደባትን ኣገዳሲ እዩ። እነ ዝድላየይ እፈጽም፡ ሰብ ዝበለ ይበል፡ ...ወዘተ ካብ ዚብል ውልቀ-ስምዒት ወጸእና፡ ዝኸማይ ሰብ እንታይ ይብለኒ፡ ኃወይ ኃውተይ...እንታይ ኪብሉኒ እዮም? ዚብል መንፈስ ስክፍታን ጥንቃቄን፡ ኃባራዊ ጉዕዞን ዘመልከቶ፤ ንሕይወትን ንብረትን ትርጉም ዚህቦ እዩ። እዚ ኩሉ ብቐሊሉ ዚፍጸም ከምዘይኮነ፡ ሓያል ጸዕርን ትብዓትን ዚሓትት ምዃኑ ግልጺ እዩ። ምስቲ ከቢቡካ ዘሎ “ክይብሉኒ” ካብ ዚብል ስኽፍታ ወጸእና፡ ደስ ንዝበሎ ዚፍጽምን ዚኸተልን ባህልን አተሓሳስባን ብርቱዕ ቃልሲ ከም'ተካይዱ ከኣ መንም ዘስተውዕሎ እዩ።

ሃለዋት ስደት

5. ስደተይና ዚበሃል፡ እቲ ዓዱን ዓውዱን ሓዲጉ፡ ብዝኾነ ይኹን ምኽንያት አብ ዓድ-ጓና ኪሰፍር ዝመረጸ ወይ ኪመርጽ ዝተገደደ እዩ፤ ገሊኡ ብፖሊቲካዊ ኩነታት፡ ገለ ብሰራሕ ብትምህርቲ

ብምርምር...ወዘተ..። ናይ ውልቀሰባት፡ ሰድራቤታት፡ ሕዝብታት ምንቅስቃሴን፡ ናብ ዓድኻ ምምላሰን፡ ካብ ጥንቲ ብጥቅምቲ ኣብ ኅብረተሰብ ብዝጸንሐ፡ ኣብ ናይ ድግነትና ቅዱስ ታሪኽውን፤ ኣብቲ ናይ ደቂ-ያዕቆብ ናብ ግብፂ ምኻድን፡ ካብኡ ምምላሰን ናይ ሰደት-ባቢሎን ኮነታትን፤ ከላብ ናይታ ቅድስቲ ሰድራ ሃለዋት...ኮሎ ከይተረፈ ዚግለጽ እዩ። ኣብ ቅዱስ መጽሓፍ'ውን ናብራ-ሰደት ብናይ ምእመናን ምድራዊ ጉዕዞ ዚምሰል ኮይኑ ተረኺቡ።

ናይ ውድብ ኅቡራት ሃገራት ጸብጸባት ከምዚመልከቶ፡ ኣብ'ዚ 30 ዓመታት ኣገዝ ሰደተይናታት ዓለም ካብ 75 ሚልዮን ናብ 125 ሚልዮን ኪድይብ ተረኺቡ። ስለዚ ከኣ ሓዲሽ ተርእዮ ኮይኑ ዳርጋ ንኹለን ሃገራት ዓለም ዚትንክፍ ጉዳይ እዩ። ኣብ ውሽጢ ሃገራት ዘጋጥሙ ምምዝባል፡ ዶብ ሰጊርካ ምግዓዝ፡ ብሕግን ብዘይሕግን ምንቅስቃሴ ብዝተፈላለዩ ጸገማትን ምኽንያታትን ዝተደረሸ ኮነት እዩ።

ናብ ርእሰና ማለት፡ ናብ ሃገርናን ሕዝብናን ከንጥምት ከሎና ድማ፡ እዚ ተርእዮ'ዚ ብፍላይ እዚ ናይ ሰግር-ባሕሪ ሰደት፤ ኣብ ዛንታ ኣቦታትን ኣቦሓጐታትን ዘይጸንሓና፡ ዘይሰማዕናዮ፡ ኣብ'ዘን ናይ መወዳእታ 40 ዓመታት ዝተሸሥተ ነቲ ዘጋጠመ ፖለቲካዊ ጸገማትን ሰዲቡዎ ዝመጸ ማኅበራውን ኤኮኖምያውን ሃለዋት ተሸቲሉ ዝተበጋገሰን፤ ቀጺሉ ዝተንቀሳቐሰን ምዃኑ እዩ።

ካብ'ቲ ገሊኡ ናይ ሰደት ኣወንታዊ ውጽኢታቱ ንምዝካር-ሕዝብታት ኪፋለጡ ዕድል ይህብ። ኣብ ዕለታዊ ሕይወትን፡ ንብረትን ከኣ ኣብ መንጎ ሕዝብታት ናይ ተዋሰኝ (ዲያሎግ) መንፈስ ይምዕብል። ናብ ሥምረትን ኅብረትን ከኣ ይመርሖ። ሰደት ብመንፅር ዝተፈላለዩ ሥልጣኔታት ኪረኣ ከሎ መምጽኢ ሃብትን በርከትን እውን እዩ።

ብኻልእ ወገናት ድማ ሰደተይናታትን ተቐበልትን (ደቀባት) ተሸባቢሮም ተፋቂሮም ተጸዋዊሮም ኺነብሩ ከምዚኸእሉ ዘረጋግጹሉ ዕድል ወይ ቤት ትምህርቲ'ውን እዩ።

ጸገማት ሰደትን ሳዕቤናቱን

6. ናብራ-ሰደት ከይፈቶኻ ዚምረጽ ምዃኑ፤ ካብ ቤትካን ሰድራቤትካን ወጺኢካ ብዘይትፈልጦ መንገድን ኣገባብን፡ ናብ ዘይትፈልጦ ዓድን መደብን ምብጋስ ዘምጽእ ጥርጥርን ስግኣትን ፈተናታትን፡ ከንዩው'ቲ ግዙፍ ጸገማትን ድኻማትን ዘሰዕቦ ናይ ኅሊና ነውጽን ተርባጽን...ስነልቦናዊ ሃለዋቱ መሪር እዩ። ነፍሰወከፍ ካብኹም በዚ መሰርሕ'ዚ ዝሓለፈ ስለዝኾነ ብዛዕባዚ ነፍቱ ዚብሎን ዜዘንትዎን ጽዋ ከምዘለዎ ግልጺ እዩ። ኣብ ዓዲናና ሰራሕካ ርሂጽካ፡ ካብ ባዶ ተበጊስካ ሕይወትካ፡ ሕይወት ሰድራቤትካ ክትሓንጽ ሳዕልን ታሕትን ምባል፤ መጠን ከንደይ ዚእክል፡ መንፈሳውን ሥነልቦናውን ድኻም፡ ጽምዋ... ከምዘለዎ ኣይከሓድን፡

ኣብ ገሊኡ'ውን ብሰንኪ'ቲ ጽንኩርን ዘይንጽርን ዝኾነ ጉዕዞ-ሰደት፡ ብቑዕ ዝኾነ ሰነዳትን፡ ናይ መንበሪ ፍቓዳትን ብዘይምርካብ ዚመጽእ ሰንፈላል ዝዓብለሎ ኣካይዳ፤ ብምኽንያት ሰነዳትካን ናይ መንበሪ ፍቓዳትካን፤ ብሰንኪ ዋሕዲ-ትምህርትኻን ተመክሮ'ኻን፡ ኣብ ዝተሓተን ዝጸገመን ሃለዋት-ሰራሕ ተዋፊርካ ምሰራሕ ብኅሊና ዘይተዓግበሉ፤ ብጥዕና እትጉደእሉ ሃለዋት ዜንንፍ እዩ።

ሞራልን ሰብአዊ ሕይወትን

7. ድልድል ስድራቤት ዝገንድማእኩሉ፡ ኣብ ፍርሃት-እግዚአብሔር ዝተመርኩሱ፡ ኣብ ፍቕርን ክብርን ወድሰብ ዝተሓንጸ ኅብረተሰብ ዓቢኻን ተኹስኩሳን ካብ'ዚ ድልድል መዕበያ ዝተቐበልካሉ ወጸእካ፤ ኣብ ዓድ-ንና ዓዲ-ስደት ምንባር ማለት፤ ካብ ባሕሪ ወጺኡ ናይ ዚነብር ዓሣ ሕይወት ኪመስል፤ ምእንት'ዚ ከኣ ናይ ሞት፡ ናይ ሕየት ቃልሲ ከካይድ ንቡር ይኸውን። ልዕሊ ኹሉ ድማ እዚ ቃልሲ'ዚ ኣብ መንፈሳዊ ሃለዋትን ኣብ ናይ ኅሊና ኩነታትን ዜጋጥም እዩ። ከም ውጽኢቱ ከኣ ኣብ ግዙፍ ናይ ዕለታዊ ሕይወት መነባብሮ ይንጸባረቕ። ነቲ ዝዓበኻሉ መምርሒ ሕይወትን መደብ ሰብአውነትን ተኸቲልካዶ ምኻድ የሓይሽ? ወይስ ንከባቢኻ ምምሳል? ከምታ እናናሳዕ መልክዓ እትለዋውጥ ነፋሒቶ ምስ ከባቢኻ ምልውዋጥ ወይስ ነታ ዝነበረትካ ከይለወጥካ ምዕቃብ? ኣብ ዓደይ ኣብ መንጎ ስድራቤተይ ዘይምገበርክም፡ ኣብ'ዚኽ ክገብሮ ኅሊናይ የፍቅዶዶ? እዝን ካልእ ዚመሰሎ ውሽጣውን ግዳማውን ክትዓት ጸዊርካ ዚኸዩደሉ እዩ።

8. ብመንፈሳውን ባህላውን ማኅበራውን መዳያት፡ እቲ ሰደተይና ንዝነበሮን ሒዝዎ ንዝመጽአን፡ ነቲ ኣብ ዓዲ-ስደቱ ዘጓንፎ መነባብሮን ብደረጃ ስነ-ሓሳብ ይኹን ብተግባር ብኸመይ የላፍና? ክሳብ መጠን ክንደይ የወሃህዶ? ጨረሽካ ናትካ ገዲፍካ ኣብ ናይቲ ዘኣንግደካ ሕዝብን ዓድን ኩነታት ምስጣም ዘምጽኦ ጸገማትን ናይ መንነት ቅልውላዋትን ፈጸምካ ማዕጸኻ ብምዕጸው ኣይርኢ ኣይስምዕ ኢልካ፤ ኣብ ከባቢኻ ምስ ዚርከብ ዝኾነ ናይ "ዲያሎግ" (ተዋሰኦ)፤ ናይ ምሃብ ምቕባል መደብ ዘይተካይደሉ ዕሙት ኣገባብክ ኣበይ ክብጽሕ እዩ?... ስለ'ዚ እቲ ሕይወት

ብቐሊል ዘይግመት፡ ዚርኣን ዘይርኣን ጸገማት ተጸዊሩ ሰጊሩ ዚካየድ ብርቱዕ ሕይወት እዩ።

ምስዚ'ውን ኣብ ውሽጢ ስድራቤት፡ ዘጋጥም ናይ ዕድመን ኣተሓሳስባን ፍልልይ፤ ነቲ ምዕራባዊ ሥልጣኔን ቅዲ-ሕይወትን ምስቲ ዝጸንሓካ ልምድን መንገድን ኣወሃሂድካ ካብ ዘይምኽኣልን ዚመጽእ፤ ቀሊል ዘይኮነ ግርጭታት ከይዘከርናዮ ኣይንሓልፍን። ብሰንክ'ዚ ክንደይ ሓዳር ዘይተበተነ! ኣብ ክንደይ ወለድን ውሉድን ዘይምርድዳእ ዘይተፈጥረ!!

ኣብ እዋን ሰደት ዚህሰዩ ወገናት፤

ሥድራቤት

9. ኣብ ሃለዋት-ሰደት እቲ ብዝለዓለ ደረጃ፤ ውሽጣውን ግዳማውን፤ ግዙፍን መንፈሳውን ጸገማት ዚቕበል ስድራቤት እዩ። በዓልኪዳን ካብ በዓልቲ-ኪዳን፡ በዓልቲኪዳን ካብ በዓልኪዳን፡ ወላዲ ካብ ውሉዱ፤ ወለድን ውሉድን ዚፈላለዩሉ ኩነታት ዜስዕብ እዩ፤ እዚ ጽምዖን ተነጽሎን ንርእሱ ዜምጽኦ ጠንቂ ኣለዎ። ልዕሊ ኹሉ ሓድነት ስድራቤት፡ ሓድነት ኪዳናዊ ሕይወት ዚህሰዩሉን ዚቈሰሰሉን ሃለዋት ይኸውን። እዚ ጸገም'ዚ ከኣ ኣብ'ቲ ናብ ሕይወት-ሰደት ገጽካ እትገብሮ ጽዕዞ ስድራቤት ክሳብ እትተሓሳኸብ ዚርኣ እንኪኸውን፤ ድሕሪ ምትእኸኻብ'ውን ሰሪሕካ ንኸትነብር ኣብ ዚግበር ጸዕሪ ናይ ሰዓታት ሰራሕን ዕረፍትን ዘይምጥጣም ብዘምጽኦ ጸገማት ከይተራኽቡካን፡ ፍቕርን ሓድነትን ከየስተማቐርካን ከይጸገብካን ዚንበረሉ ሕይወት ይኸውን።

ተነጽሎን ጽምዋን፣ ካልእ ናይ ማኅበራዊ ሃላዎት ጽልዋን፣ ብዘምእሉ ተጽዕኖውን ሓድነት-ኪዳንን ስድራቤትን ኣብ ጠንቂ ኣብ ዚወድቀሉ ኩነታት፡ ኣብ መንጎ ሰበኪዳን ፍትሕ፡ ኣብ ወለድን ውሉድን ዘጋጥም ዘይምርድዳእን ዘይምውሃድን፤ ከም ሳዕቤት ሓሺሽ፡ ቂጽለመጽሊ ኣልኮሆል ካልእ ዚመስሎ ነገራትን የሰዕብ።

ኣብ ማእከላይ ዕድሙ ዕጫ-ሰደት ዝጠፃሙ ደጊም ናብ ሽምግልና ገጸም ዚገማገሙ ወገናትና ከምዘለዉ'ውን ፍሉጥ እዩ። ድኻምን እርጋንን ዜንጸላልዎም፤ ዚጸበዮም ዘሎ ጽምዋን ተነጽሎን'ውን ቀሊል ከምዘይኮነ ይርደእና። ናብ'ቲ መበቁሎምን መዘናታቶም ዚረኽቡሉን ዓዶም ከመዓድዉ ከእ ንቡር እዩ። ኣብ'ዚ ኩነት'ዚ ዚርከብ ናብ'ቲ ልቡ ኪዓልበሉን፡ ረሓት ኪረኽቡሉን ዚኽእል ንዓዱ፡ ንምምላስ ትብዓት ኬሕድር ጽቡቕ ምኾነ።

ደቀንስትዮ

10. ናይ'ዚ ሹሉ ጸገማት ኣውራ ተሸከምትን፡ ሥነልቦናውን ግዙፍን ድኻምን ጸገምን ጸወርትን ግና ደቀንስትዮ እየን። ኣርዑት-ሰደት ኣውራ ዚኸብደሉ ከኣ ኣብ ዝባን ጓለንስተይቲ እዩ። እዚኣተን ከኣ እተን ኣብ ሥሩዕ ኪዳናዊ ሕይወት ዝተጸምዳ ብመጠኑ፤ ኣውራ ግን እተን ኣብ ሥሩዕ ናብራ-ሓዳር ዘይተጸምዳ፤ ብውልቀን ኮይነን ሰሪሖን ኪነብራ ዚጽዕራ፤ ሓዳር ፈቲነን ብዝኾነ ይኹን ምኽንያት እቲ ኪዳናዊ ጉዕዞ ዘይመረ ኮይኑ ብውልቀን ሕይወተንን ሕይወት ደቀንን ኪመርሓ ዚቃለሳ፤ እተን ካብ ኪዳን ወጻኢ ብዝኾነ ኣገባብ ኣብ ውላድ በጺሖን፤ ሕጂ ውሉድን በይነን ዜዕብያ ..እዚኣተን ዙሉን ሰሪሖን መነበበሪኤን ኪሕዛን ከመሓይሻን ዚቃለሳ፤ ናይ ሰብኣይን ሰበይትን ዕማም ዚፍጽማ እየን።

እተን ኣብ ሓዳርን ንቡርን ከይበጸሓ፤ ንውልቀን ዚነብራ ዘለዋ፤ እዚኣተን'ውን ኣብ ከመይ ዝበለ ጽምዋ ከምዚነብራ፤ ኣውራ ድማ ንዚመጽእ ዝኸበደ ከምዚንፈን ብሕጂኡ ዚፍለጥ እዩ። ነዚ ሹሉ ኪፍውሶ ዚኽእል፤ ሓድሕዳዊ መንፈስ ምርድዳእን፡ ምትሕግጋዝን (solidarity) ዜማዕብል፤ ነቲ ናይ ኣዴታትና ልምዲ ዝተኸተለ ናይ ናእሽቱ ማኅበራት ምጥርናፍ ኪዝውተር ጽቡቕ ምኾነ፤ ልዕሊ ሹሉ ግን፤ ኣብ'ቲ ሓደ ኣምላኽን ኣብ'ቲ ንሱ ዝለኣሽ መድኃኒና ዝኾነ ኢየሱስ ክርስቶስ ምጽጋዕ እዩ። ኣብኡ ዘሎና እምነት ኣደልዳልና፡ ብፍቕራ ኣምላኽን ፍቕሪ ብጻይን በሰልና፡ ብተስፋ ንበርትዕ።

ንሹሉ ብዓይኒ ወርቅን ጨርቅን፤ ብዓይኒ ገንዘብን ርካብን ጥራሕ ዚመዝን፤ ብግዳማዊ ናጽነትን ግዙፍ ምንቅስቃሳትን ጥራሕ ዚጥምትምበር፤ ንውሽጣዊ ናይ መንፈስ ምልኣትን ናይ ጓለንስተይቲ ግርማ-ሞገስን ኣብ ግምት ዘየእቱ፤ ብሕይወታን ክብረታን ዚንግድ ምዕራባዊ ዓለም፤ ንኣዋልድናን ኣጎትናን ኣብ'ዚ ሃላዎት'ዚ ምንባር፡ መጠን ከንደይ ጽንኩርን ንመደብ ጎሊና ዚትንክፍን ምጂኑ ርዱእ እዩ። ኣብ ከምዚ ዝበለውን ወትሩ ጎልናና ከይሸጥና መንነትና ከይለወጥና፡ በታ መስመር እምነትን፤ ናይ ኣቦታትን ኣደታትን መዕበያን ተኸቲልና ምኻድ እዩ ዜዋጽእና። ንግዜያዊ ባህታን ደስታን ክንብል ነቲ ክብረትና መንነትና ኣብ ዋጋ ዕዳጋ ከነውርዶ የብልናን።

መንእሰያት

11. ከምኡ'ውን እቶም ብሕፃናቶም ካብ ዓደቦእም ወጸኦም፡ ወይ ከኣ ኣብኡ ተወሊዶም ዝዓበዩ መንእሰያት፤ ብደምን ትውልድን ናይ መበቁል ዓዶም፡ ብመዕበያን ልምድን ከኣ ናይ'ቲ ከባቢኦም ኮይኑ ዚስምዖም፤

ሓዲግ ኮይኖም ኣብ ከቢድ ጸገም ከምዘለዉ፡ ርኡይ እዩ፤ እቲ ኣዝዩ ዜሰክፍ ድማ ዚበዝሖ ኣብ ሰደት ዘሎ ሕዝብና ኣገዙ ወገን መንእሰይ ዚዛይደሉ ምጻኑ እዩ። እዚ ከኣ ዓበይቲ ሕቶታትን ግድላትን የሰዕብ። መንእሰያትና ናብቲ ግልጽን ርጉጽን ዘይኮነ መጻኢ ኩነታቶም ገጸም ኪሰጋገሩ ከለዉስ ዚኣክል መበገስን መቃለስን፤ ትምህርትን ተመክሮን ደኸን ኣጥርዮም ይኾኑ? ርእሶም ክኢሎም ኪጉዓዙ ዘኸለሎም ተስፋ ኣሎዶ? ዚብል ሰክፍታታት ዚሕድረልካ እዩ። በዚ ዝተጠቐሰ ምኽንያታት ዚኣክል ኣብ ቅብጻትን ምዕራብ-ንያትን በጺሖም፤ ናብ ሓሺሽን ቈጽለመጽልን፤ ዝገደደ ከኣ ናብ ቅትለት-ርእሲ ዚዝንብሉ ከምዘለዉዎን ምልክታቱ ዘርኣዩ እዩ። በዚ ጸገማት'ዚ ዚህወኹ ሰድራይታት ከምዘለዉ ርዱእ እዩ። ነዚ ፈውሱ እንታይ እዩ? ኣብ መንፈስ ክርስትናን እምነትን ዝተመርኩሰ መደባት ኣብ ዚካየዱሉ ማእከላት ምዝንባል፤ ከምኡዎን ምስ መበቁል ዓዶም ብዚግበር ርክብ ገለ ፈዋሲ ዝኾነ መድረኽ ኪፍጠር ይከኣል ይኸውን ንብል።

2^ይ ክፍሊ

ብተስፋ በርትዑ፡ ውርሻኹም ዓቅቡ

12. ኣብ ሕገቀኖና ምሥራቓውያን (ቀኖና፡ ቀ. 27/28/148) ከምዚመልከቶ እቲ ናይ ምሥራቓውያን ሥርዐተ ኣምልኽ ናይ ኩላ ቤተክርስቲያን ክቡር ሃብትን ርስትን ሰለዝኾነ ብዚግባእ ኪሕሎ የማሕጽን። ንምሕላውዎን ዜድሊ መምርሕታት ኣለዎ (ቀኖና፡ ቀ. 39/40/41/150) ከምኡዎን ኩሎም ሰበሥልማን ቤተክርስቲያን (ጳጳሳት

ካህናት...ናይ'ታ ዘለዉዎ ቤተክርስቲያን) ኣብ ሰበኻኦም ንዚርከቡ ካልእ ሥርዓት ዝመበቁሎም ምእመናን ዜድሊ ምትሕብባርን ሓልዮትን ኪግበረሎም የማሕጽን፤ ዳርጋውን ይእዝዝ (192/1)። ክርስትያናዊ ሥርዓታቶም ንኪሕልዉ ዜኸለሎም ኩሉ ኪሕለየሎም (193/1)፤ ብዚከኣል ከኣ ካህናት መዲብካ ኪግበር ከምዚግባእ የማሕጽን (193/2)። እዚ ብወገን ቤተክርስቲያን ካብ ተአመመ፤ ብወገን ምእመናን ድማ ከምኡ ነቲ ዘሎካ ሃብቲ ኣብ ምዕቃብን፡ ነቲ ዚመጽእ ወለዶ ኣብ ምምሕልላፍን ዝተመርኩሰ ጸዕሪ ኪካየድ ይግባእ። ምእመናን ኣብ ዘለዉ ኣልዮም ኪጥርኑፋ ከለዉ፤ ነዚ ኣብ ናይ ቤተክርስቲያን መምርሒ ዚፈልጡ ወገናት ቤተክርስቲያን ድማ ኣብ ኩሉ ግቡእኩምን ሥርዓትኩምን ንክትሕልዉን ንክትሰዕቡን ዜድሊ ምትሕብባር ከም ዚገብሩልኩም ጥርጥር የለን።

ትምህርተ ክርስትና

13. ኣብ ዘሎኹም ሃሊኹም፤ ኣብ ኩሉ ነቲ ናይ ትምህርተ-ክርስትና መደብ ንርእሰኹምን ንደቅኹምን በብዜድሊ ክትግደሱሉ ሓደራ ንብል። እዚ ነኣና ናይ ሕይወትና ክፍሊ እዩ። ናይ መንነትና መግለጺ እዩ። ኪዳንና ንከነጽንዕ፤ ፍርሃት-እግዚኣብሔርን ኣኸብሮ-ሰብን ኪሰርጽና፤ ምሳናውን ከሰንዩና እንተኾይኑ ኣብ ድልዱል መሠረት ትምህርተ-ክርስትና ክንሕነጽ ይግባእ። ኣብ ሕይወትናውን ብተግባር ዚንበር ናይ መንፈስ ክርስትና መንገድን ጠባይን ክንክተል የድሊ። ክርስትና ናይ ዚመጽእ ዓለም እምበር፤ ናይ'ዚ ዓለም'ዚ መጋበሪ ኪኸውን ኣይከእልን እዩ፤ ሰለ'ዚ ኣብ ፖዕዞ'ዚ ዓለም'ዚ ክትዕወት ንመደብ ክርስትናን ትምህርቱን እንተዘይተገደሰካሉ የሓይሽ። ዚብል ዝንባሌ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ብግልጺ ከይሓፈሩ ዚብልዎ እዩ። ክርስትና ግን ተፃይ ቅኑዕ ኣእምሮኣዊ

መምርሒ አይኮነን፤ ምእንት'ዚ ከአ እቲ ቅኑስ አረአእያሉ ንቅኑስ መደብ ሥልጣኔ የሰጉም እምበር እየዓግትን እዩ። ርግጽ እዩ፤ መንፈስ ክርስትና ሒዝካ ምክያድ ፃዕርን ትብዓትን ቂራጽነትን የሓትት እዩ። አብ ታሪኽ ከም ዝተራእየ ከአ ዓበይቲ ተግባራት ዚፍጸም፣ ትግሃት ቂራጽነት ምስ ሓዝካ ጥራሕ እዩ።

ሰለ'ዚ ነቲ ግቡእን ብቑዕን ናይ ክርስትናዊ ሕይወት ሥነምግባርን መደብ ሕይወትን ብዚግባእ ክትሰብዎ ሓደራ። አብ ብሉይኪዳን ናይ ዚርከብ፡ ናይ ጠቢት ታሪኽ ዘክሩ። አብ ዓዲጓና አብ መንጎ አረማዊ ሕዝቢ ኮይኑ፡ ነቲ ናይ አቦታቱ ቅኑስ መሥመርን (ጠቢ.1: 17-21) ነቲ ናይ ሕጊ-እግዚአብሔር መሠረታትን ከይሓደጉ፣ እኳ ደእ በኣኡ ክሓብ ዚልል ዝሰዓቦን፤ ብዚግባእ አብ ግብሪ ዘውዓሉን እዩ። ንጥሙያት ኪዕንግል (ጠቢ.2: 1-14) ሕሙማት ኪበጽሑ ንምዉታን ኪቐብር፣ ንዝሓዘኑ ከጸናንዕ... ነቲ ግዙፍን መንፈሳውን ናይ ምሕረት ሰራሓት ኪፍጽም ተረኽቦ። ጠቢት፡ ዝተኸተሉ ሕይወት፤ ካብ ዓዱን፡ ዓውዱን ናይ ዝተፈልየ ሰብ አተና ዜንጸባርቕ እዩ። ንሱ አብ'ቲ ዝተሰደደሉ ሃገር ኮይኑ'ውን ሕጊ-ሃይማኖቱን መምርሒ እምነቱን ፈጸመ። በዚ ከአ ነቶም ከቢቦምዎ ዝነበሩ ሰባት አብነትን ኣርአያን ኮነ።

ምእንት'ዚ ድማ ወለዲ አብ መደብ ትምህርተ ክርስትና ንደቅኹም አብነት ኩንዎም። ገሌኹም'ኳ ቅድሚ ነዊሕ ዓመታት እኖ ብሕፃናትኩም ብዝተመሃርኩምዎ ጥራሕ ኢኹም እትናበሩ ዘሎኹምዎ፤ ዳግም ክትምለስዎን፡ ከተሓድሱዎ ብዝተፈላለየ መንገዲ ነዚ ዚሕግዘኩም መደባት ሃሰስ ክትብሉ ነዘኻኸረኩም። ንዚደሊ ድማ ኩሉ ይከኣል እዩ። አብ ቅድሚ ኣምላኽ ከአ ኩልና ሕፃናት ብምጻንና፤ ንደቅና መሪሕና እንተተመሃርና'ውን የመልከዕ'ምበር እየኸፍእን እዩ። ንመንግሥቲ

ኣምላኽ'ውን “ከም ሕፃናት ኮይንና” (ማቴ.19: 13-15፤ ማር.10: 14-16፤ ሉቃ.18: 15-1) ኢና ክንወርሳ እንኽእል።

ቃል ኣምላኽ ብርሃን-ሕይወትና

14. አብ'ዚ ዓለም'ዚ ካብ ዘሎ ዝበለጸን ዝተመርጸን ጽሑፋት እቲ ቃል-ኣምላኽ ዝኾነ ቅዱስ መጽሓፍ እዩ። አብኡ ጥበብን ልቦናን፤ ምሕረትን ናይ ፍቕሪ መቐረትን፤ ናይ ሕይወት ዕላማን እንታይነትን፤ ዜደንቕ ትምህርትን አብነትን ይርከብ። ልዕሊ ዙሉ ግን ንናይ ወድሰብ ጉዕዞ ዚኸውን መንገድን ሓቅን ሕይወትን አብኡ ይርከብ። ሰለዚ አብ መንጎቲ ሰፊሕ ምንቅስቃስኩምን እፎይታ ዘይህብ ጸዕርኹምን ንቃል-ኣምላኽ ጽን እትብልሉ ግዜን ኢጋጣምን ምድላይ ግቡእ እዩ። ነዚ ዚሕግዝ መደባትን መጋበርታትን አብ'ቲ ዘሎኹምዎ ዓድን ብናይ'ቲ ቦታ ቋንቋታት ከም ዘሎ ዘጠራጥር አይኮነን፤ አብዚ'ውን እንተኾነ በብዓይነቱ መንፈሳዊ መጻሕፍቲ ሰለዘይሰኣን፤ ንዕረፍትን ቤተሰብ ንምብጻሕን ክትመጽኡ ከሎኹም ንመንፈሳዊ ጉዕዞኹም ብዚሕግዝ ነገራትን፤ እምነትኩምን፡ መንፈሳውነትኩምን ብዚሕደሰሉ መደባትን ክትግደሉ ይግባእ። ብርሃንኩም ኣይተጥፍኡ፤ ብተሰፋ ከአ በርትዑ። “ኣበር ዘይብሎም ውሉድ ኣምላኽ ኮይንኩም ኣብርሁ” (ፊልጵ.2:15)፤ “ሓቂ ዘበለ፤ ርዝነት ዘለዎ ኩሉ፤ ቅኑስ ዘበለ፤ ንጹሕ ዘበለ፤ ተፈታዊ ዘበለ፤ ሠናይ ዜና ዘለዎ ኩሉ....ብዛዕባ'ዚ ነገር'ዚ ሕሰቡ” (ፊልጵ.4:8)

ሥርዓተ ኣምላኽ (መግቢ ሕይወት) እዩ

15. አብ ዝኸደካ ከይደካ ነቲ ዘይርሳዕ ከይትርስዕ ፃዕሪ የድሊ፤ ምስ ኣምላኽካ ዘሎካ ርክብ። ሰብ ብግዜያዊ ሃብትን ምቕትን ኪተዓሻኸ

አይከለልን ልቢ ወድሰብ ከአ አብቲ ዕፋማኡ ዝኾነ አምላኽ እንተዘይአዕሪፋ ቅሳነት ዚበሃል፡ ህድሐት ዚበሃል አይምረኽበን። ከመይ መዕለቢኡ ንሱ እዩ። ስለዚ መዕለቢና ከይጠፍእና ምጥንቃቕኡ ነዚ ምስ አምላኽና እንገብሮ ቀጻሊ ርክብ እንፍጽሞ አብ ሥርዓተአምልኽ እዩ። ሎሚ አብ ምዕራባዊ ክፍለ-ዓለም ብዛዕባ ኑዛዜን መደብ ንሱኣን ወይ ቊሩብዩ ወይ ከአ ፈጸሙ ዘይዝረበሉ ኩነታት እዩ ተኸሚቱ ዘሎ። እንተኾነ ግን ብጽምዋ ዝተበልዑ ደቅላዳም፤ ነቶም ብብዙሕን ከበድን ናይ ሕይወት ፈተናታት ዝተኸበቡ ሰባት፡ ቊሩብ ተሰፋ እንተልያቶም ንሳ “ኑዛዜ” እያ። ነዚ እቶም ናይ ዘመናዊ ሥነፍልጠት-ሥነልቦና “ሳይኮሎጂ” መምህራን እውን ዘረጋግጽዎ እዩ።

ብንስሓ ዝተወልደትን አብ መደብ ንስሓ ዝዓበየትን ሕይወትኩም በሓቂ ደልዲላ፡ አብ ናይ’ዚ ዓለም’ዚ ጐደናታት ሃዲእ ከትጐዓዝ እንተኾይኑ “ዝደኸምኩምን ጸር ዝኸበደኩምን ናባይ ንዑ፤ እኔ ከዕርፈኩም” (ማቴ. 11፡ 28) ናብ ዝበለ ኢየሱስ ናብኡ ንምጸእ። መንገድና ርሑቕን ጽንኩርን ምዃኑ ፈሊጥና ከአ፤ “ነዊሕ መንገዲ አሎካ’ም ተንሢእካ ብላዕ” (1ነገሥ. 19፡ 7) ንዚብለና መልእኹ እግዚአብሔር ሰሚዕና፤ ካብቲ ኃይሊ ዚህበና፤ ንያት ዝኾነና ናይ ሥጋኡን ደሙን መግቢ-ሕይወት ንምርካብ አብ መሥዋዕተ ቅዳሴ ንሳተፍ። ነዚ ንምግባር ከአ ግድን ዓበይቲ በዓላት አማዕዲና፤ አብቲ ብሥርዓትናን አገባብናን ዚቕደሰሉ ጥራሕ ከንጽቦ አይግባእን፤ አብ ጐድንና አብ ዘሎ ሥሩዕ ካቶሊካዊ ቤተክርስቲያን ግቡእና ከንፍጽምን፤ ምስ አምላኽና ከንራኽብን ይግባእ። ነዚ ዚሕግዘና ድማ፤ እቲ ናይ ሰናብትን ናይ ማርያም ኮነ፤ ናይ ቅዱሳን በዓላትን መሥርዕ ከንርስዖ የብልናን። አብ’ዚ እዋናት’ዚ ናብ አምላኽና ከነድህብን፤ ነፍሰና ከንፈቅድን የድሊ።

ምጽዋት (አብ ሃገርኩም ንዘላ ቤተክርስቲያን)

16. አብ ታሪኽ ቀዳሞት ክርስቲያንን ቀዳመይቲ ቤተክርስቲያንን ከምእንረኽቦ፤ እቶም አብ ሥልጡንን፤ ሃብታምን ወገን ዝነበሩ ክርስቲያን (አብነት፡ ናይ ቆሮንቶሴ 1ቆሮ. 16፡ 3) አብ ጽጉም ሃለዋት ንዝነበሩ ክርስቲያን፤ ብፍላይ ከም ኢየሩሳሌም አብ ዝበለ ቦታ ስደትን፡ ውርደትን ንዝነበሩ ክርስቲያን ንዝዘብን ረድኤትን ይዋጸእ ከምዝነበረ ይንገር። ርግጽዩ መብዛሕትኹም አብተን ዘእንግዳኹም አብያተ-ክርስቲያንን ሃገራትን ናይ ቤተክርስቲያን ግቡእ (አብነት፡ -ጀርመን ንቤተክርስቲያን ብመልክዕ-ግብረ ዚወሃብ ንዝዘብ) ብምክፋል በኣኡ አቢልኩም’ውን አብቲ ሰፊሕ፡ ናይ ኩላዊት ቤተክርስቲያን መደብ ግብረመናይ ትሳተፉ ኢኹም። ምስጋና ዚግበእ እዩ።

ብፍሉይ አገባብ ከአ፤ ነዛ አብ ሃገርኩም ዘላ ቤተክርስቲያን ማለት ንድሕነት-ሰብን ንረብሓ-ኅብረተሰብን፡ አብ እተካይዶ ሰራሓት አብ ጐድና ኮይንኩም ከትድግፋዋ እንከነዘኽኸረኩም፤ ድሮ ቅድሚ ሕጂ ዝጀመርኩምዎ ጉዳይ’ምበር ሓዲሽ ሃገር አይኮነን። ስለ’ዚ ከአ ብናይ፡ ዝሓለፈ እናመስገንና፤ ንዚመጽእ ብዝተወደበን፤ ምናልባት’ውን በቲ ማእከላይ እወሃሃዲ ቤትጽሕፈትና አቢሉ ብዚካየድን ውጽኢቱን ምዕባሌኡን ብዚግምግመሉ ንጹር አገባብ ንጥፈታትኩምን ሓገዝኩምን ኪቕጽል ጽቡቕ ምኾነ። ምእንት’ዚ ብዝተወሃሃደ መልክዕ በብግዜኡ ብዚግበር ተበግሶታት ለጋሰ ኢድኩም ብምዝርጋሕ፤ ነዛ አብ ዓዲ ዘላ” ንእሽቶይ መጓሱ-አምላኽ” አብ መደብ ኅልዮትኩም ከትጽንብሩዎ ከሎኹም “እቲ ተረፍኩም ንጐደሎአም፤ እቲ ተረፎም ከአ ንጐደሎኹም፤ ኪምልእኩም ማዕርነት ምእንቲ ኪኸውን ንጽሕፈልኩም አሎና” (2ቆሮ. 8፡14)

እዚ እንብልኩም ዘሎና "ዜድልየኩም ኩሉ ረኺብኩም ብሠናይ ተግባር ኩሉ ዕዞሣት ኮይንኩም ምእንቲ ክትርከቡ፣ ጸጋ ኬብዝሓልኩም" (2ቆሮ.9:8) ብዚብል ሓሳብ እዩ። "እቲ ንዘራኢ ዘርኢ ዚህብ ኣምላኽ፣ ዘርኢ ኪህበኩምን ኪበርክተልኩምን እዩ። ኩሉ ግዜ ለጋሳት ምእንቲ ክትኮኑ ብኩሉ ወገን ኬሃብትመኩም እዩ" (2ቆሮ.9:9)

ክርስቲያናዊ ሰብአዊ ሕንጻትን መፅቢያን

17. ሎሚ ብዘሎ ኣተሓሳስባን ኣክያይዳን፣ ፍትሕን ርትዕን ሚዛናዊ ፍርድን ኣብ ኢድ-ጋያላትን ሰብ-ጥልበትን ሃብትን እዩ ዚረኣ። ሎሚውን እንተኾነ ተሰማዕነት ዚረክብን፣ ንግዜኡ ዕጢት መሲሉ ዚረኣን፣ እቲ ብስም ሞራልን ክርስቲያናዊ ሥነምግባርን ዚምእዞዝ ዘይኮነስ ብብዝሒ ሃብትን ብዓቕሚ ጥልበትን (ፖለቲካዊ ይኹን ካልእ ጽልዋ ዘለዎ)። ኣብ ከምዚ ዝበለ ዓለም ምንባር፣ "ሰለምንታይ ክፋላት ዚዕወቱ? ሰለምንታይክ እቶም ቅኑዓትን ውጽዓትን ዚጥቅዱ...? ዚብል ሕቶታት ምምጻኡ ዘይተርፍ እዩ፤ እዚ ሕቶታት'ዚ እዚ ተርእዮ'ዚ "መዘናኡ ንወድሰብ" ኪበሃል ክሓብ ዚከኣል፤ ካብ ጥንቲ ዝጸንሐ፤ ጋናውን ዚጸንሕን እዩ። ንወድሰብ ዜናውጽ ሕቶ እዩ። ግና ኣሰር-ክርስቶስ ዝሰዓበን፣ ኣብ'ዚ ጉዕዞ'ዚ እምነቱ ብምሕላው ዝተዓገበን እዩ ኣብ መወዳእታ ዚዕወት'ሞ፣ ብተስፋ ደኣ በርትዑ።

ስድራቤት

18. ሎሚ ከም ሎሚ፣ ዚዓኑ ካብ ዘሎ ሓንቲ፣ እታ ዕርዲ-ኅብረተሰብ ዝኾነት ስድራቤት እያ። ኣብ መብዝሕትኣን እዘን ሰደተይናታትና ዘለዉወን ሃገራት (ምዕራብ) ዘሎ ማኅበራውን ናይ ሥልጣኔ መደባትን

ንስድራቤት ዜዕኑ ብዛዕባ ምኒኡ ባዕላቶም ዚእመኑሉ እዩ። ቤተ ክርስቲያን ድማ ነዚ ዕንወት'ዚ ደው ከተብል፤ ንስድራቤት ክትሓንጽ፤ ብዘሎ ኃይላ ምርብራብ እትገብረሉ ዘላ ግዜ እዩ።

እቲ ንስድራቤት ዚሸከም ዓበይቲ ኣዕኑድ፣ -ኪዳን-ስድራቤት- እናትነት-አባትነት፣ ወዘተ ዝነበሮ ክቡር ትርጉምን፣ ሰምን ኣጥፊኡ ይርከብ። ብባህልና ብእምነት ክርስትናና፣ በዓል-ኪዳን/በዓል-ኪዳን ማለት። "ኣሚን/ናይ ወጋሕታ/በዓልቤት/ በዓልዕጫ..." ብምኒኡ ነኣኡ ብዜንጸባርቕ ክቡር ቃላት ከኣ ንገልጸ። ሎሚ ዚኣቱ ዘሎ ኣተሓሳስባ ግን "ናይ ዓርኪ-መሓዛ፣ ናይ መጓዕዝቲ" ሓሳብ ብዘለዎ ንግዜያውነትን፣ ንተመናውነትን ብዚዕድም ቃላት ኪስመ ከሎ መልእኽቱውን ንሱ እዩ። ነቲ ዘለዎ ክብረት መዝነትን ዜፋኹስ ዜነኣእስ እዩ።

ኣብ ውሽጢ ስድራቤትውን በታኒ ዝኾነ፤ መስርዑ ዝተበለሸወ ሕቶ መሰልን ናጽነትን፤ ክንዲ ብለዓቱ ብብልሑ ዝተታሕዘ ጉዳይ ማዕርነትን፤ እዚ ኹሉ ንስድራቤት መሠረታታ ምሕዩ ዜናውጸን ዚብጽብጸን ካብ ዘሎ ሓደ እዩ። ስለዚ ናይ ስድራቤት ኣርዑት ኃላፍነትን መዝነትን ዝደርበዩ፣ ብሓዲስ ናይ ገንዘብን ጣዕምን ምቕትን ኣምልኽ ተቐዶሞ፣ ምእንቲ ከብዶምን ዕለታዊ መንገዶምን ኪብሉ፤ ንኪዳንን ንኩሉ ዝሓዘሎ ቊምነገራቱን ይድርብዩ። ስለዚ ጥልመትን ፍትሕን፣ ብዘይገለ ኪዳናዊ መደብ ተጉዛዞዝካ ምንባር ነጊሡ፤ ክብረትን ኪዳንን ረኺሱ፣ ስድራቤት ከኣ መዓቕሩ ኣብ ዝሰኣነሉ ደረጃ ትርክብ። ንሕፃናት ዘይደናገጽ፣ እኳ ደኣ ንርኹስ ዕላማ ዚጥቀመሎም ንዝዓበዩን ብሕማም ንዝተመግደሩን ከየናሕሰዩ ኪሞቱ ዚሕግዝ (ዩታናዝያ) በዚ ኹሉ ናይ ሞት ሃለዋት ዝተንጸላለወት ስድራቤት፣ ኣብ ሓደጋ ምህላዋ ዘካሕድ ኣይኮነን። ነዛ ዓለም'ዚኣ ኣይትምሰልዎ (ሮሜ.12: 2) ንዚብል ቃል ጳውሎስ ንደግመልኩም።

እንተኾነ፡ "ሰድራቤት አብቂዕላ እዩ፡ ደጊም ኣይክትንሥእን እያ፤ ወዲቓ ሓጂቓ እያ" ንዚብል ባህሊ ኣይንቐበልን። ምስዚ ኹሉ ጸገምን፡ ጸበባን፤ ሕጂ'ውን ሰድራቤት ህያብ-ኣምላኽ ምዃና ከምዘየጥፈሉት፤ ሕጂ'ውን ብቈራጽነትን ተወፋይነትን እትንበር፤ ሕጂ'ውን እታ ናይ ደቅኣም ኡንኮ ተስፋ፡ ንሳ ምዃና ብእምነት እነረጋግጽ እዩ። ጥራሕ ብተስፋ በርትዑ!!

19. ሰድራቤት ህያብ-ኣምላኽ እያ

- ሰድራቤት ንግሌትሰብ ዝሃባ ቀዳመይትን ባህርያዊትን፤ ናይ ንብረተሰብ ዓይነማይ ዝኾነት ህያብ እያ።
- ሰድራቤት ብናይ ሰበኪዳን ሰብኣይን ሰበይትን ሓድሕዳዊ ፍቕርን ተወፋይነትን እትትከልን እትቐጽልን ህያብ እያ።
- ሰድራቤት ሕይወት ክትቐበልን ክትህብን ከተመሓላልፍን፤ ናይ እናትነት ኣባትነት ህያብ ዝተቐበለት እያ።
- ውሉድ ህያብ-ኣምላኽ እዩ፤ ካብ ጽንሰቱ ኣትሒዙ ምስ መሰሉን፤ ክብረቱን ዘሎ እዩ። ዘርኢ ኪራኸብን ሰብ ኪሕነጽን ካብ ዝጀመረሉ ሰዓት፤ ደረጃ ዕብየቱ ብብግዜኡ ዚምዘን፡ እንተኾነ፤ ህላዌኡ ግን ኹሉ ምልኣትን ክብርን ዘለዎ ምሉእ ሰብ፤ ፍጡር እዩ። ነዚ ድኹም ፍጡር ብዘይ ንሕሰያ ዚብድል፤ ዝበን ይፍጽም።
- ሕይወት ሰድራቤት ብብዕለቱ ኣምላኽ ዚልግሶ ህያብ እዩ። ነዚ ህያብዚ ንኸትበቅዕ ፍቕራትዕግሥቲ-መሥዋዕትነት ተወፋይነት...የሓትት። ንዓበይትን ንናእሸቱን ዚሓቀፍ ሓድሕዳዊ ፍቕርን ሓልዮትን ዚረኣዮ እዩ።

- ሰድራቤት ንንብረተሰብ ዝተዋህበት ዝበለጸት ህያብ እያ፤ ቤትትምህርቲ እያ። ንካልኣት ምኽባር ምክብባር ምትሕግጋዝ ምድንጋጽ ርእሰኻ ምግታእ፤ ንልዮት-ሓድሕድ እትመሃረላ ቤት ትምህርቲ እያ።
- ብዝበለጸ ድማ ሰድራቤት ናይ ክርስትናን ሓዲስ ስብከተወብጌልን ፍሉይ ህያብ እያ።
- ሰድራቤት በቲ ብሥምረት እተዕርጎ ጸሎት፤ በቲ ናይ እምነት-ሓድሕድ ምስክርነት በቲ ርኅራኄን ንልዮት-ሓድሕድን ተቐባልነትን፤ ክርስቶስ ኣብ ዓለም ከምዚሰፍሕ ትገብር።

20. ህያብ-ኣምላኽ ወትሩ ተወፋይነትን ቈራጽነትን የሓትት

- * ኣብ ውሽጢ ሰድራቤት ሓድሕዳዊ ተገዳስነትን፡ ንልዮትን ኪረኣ ይግባእ ስለዚ ብሓንሳብ ዚህልዉሉ፤ ብሓንሳብ ዚጽልዩሉ፤ ሓሳብ ሓድሕድ ዚለዋወጡሉ፤ እምነት ሓድሕድ ዚገልጹሉ ዕድል ኪህሉ ይግባእ።
- * ኪዳን ልዕሊ ኹሉ፡ እዩ። ሰብኣይን፡ ሰበይትን ሓድሕዳዊ ፍጽም ተወፋይነት ዚፍጽሙሉ እዩ።
- * ሥድራቤት ሕይወት ዚፍጠረሉን ዚዕቈረሉን ቅዱስ ቦታ (sanctuary of life) እዩ። እዚ ተግባርዚ ከኣ ብናይቶም ወለዲ ኃላፍነትን መንፈስ እምነትን ዝመልኦ ኣገባብን መደብን (responsible parenthood) ዚፍጸም እዩ።

* አብ ገለ ሃገራት ብመንፅር፡ ሰደተይናታት፡ ደቀንስትዮ ንምምካንን ዚግበር (ብኣስ ገዳድ) ኣደገይና ስጉምቲውን ከምዘሉ፤ ከንግንዘቦ ይግባእ፤ ኣጋትናን ደቅናን፡ ናይዚ ግፍዕዚ ግዳይ ከይኮና ምጥንቓቕ የድሊ።

* ካብ ኣባላቶም ናይ ሓሺሽን ቂጽለመጽልን ጸገማት ዘለዎም ሰድራቤታት ናይ ምትሕግጋዝን ሓድነትን መንፈስ ኪልገሰሎም ይግባእ።

* ወለዲ ንደቆም ዝበለጸ ዝሓሸን ዝበልዎ ትምህርትን ቤትትምህርትን ኪመርጹሎም መሰሎም እዩ። ነኣላቶም ኣወጊኑ ካልእ ኣተሓሳስባን ስምዒትን ዘሕድረሎም ኣካል ኪህሉ ኣይግባእን። ብዝኾነ ወገን ብመንግሥቲ ይኹን ብመራሽብ-ብዙጋን (ሚድያ) ኣብ ልዕሊ ውሉዶም ንዚግበር ዝኾነ ዓይነት ጽልዋ ብሃንሳሰለባም ኪሓልፉዎ ኣይግባእን።

* ንሰድራቤት ኣብዚ ሹሉ ቃልሳ ዓወትን ንያትን ዝኾና፡ ኣብ ሓድነት ዚጠምራ ኣብ ክርስቶስ ዘለዎ እምነት እዩ።

21. ሰድራቤት ተስፋ ደቅሰብ እያ

ኣብ 1994 ርእሰሊቃነጳጳላት ዮሐንስጳውሎስ 2^ይ፤ ኣብ ሮማ ምስ ሰድራቤታት፡ ኣብ ዝተራሽቡሉ “ሰድራቤታት! ንስኻትኩም ናይ ወድሰብ ተስፋን ታሕጓስን ኢኹም” ኢሎም ነበሩ። እዚ ሹሉ ኣብ ላዕሊ ዝተዘርዘረ ምስዚፍጸም ሰድራቤት በሓቂ ናይ ኅብረተሰብ መብራህትን መባኹዕትን ምዃና ዘይተርፍ እዩ።

ሃገራትን መላእ ኅብረተሰብ-ዓለምን ሰላም ኪረኽቡ እንተተደልዩ ናብ ሰድራቤት ከተኩሩ ይግባእ። ጥዑያትን ቅኑዓትን ንካልእ ዚሓስቡ ምእንቲ ካልእ ዚውፈዩ፤ ኣገልገልቲ ሕዝቦምን፡ ሃገሮምን ዝኾኑ ብሰላት ዜጋታት ንኺህልዉኻ ሰድራቤት ኪህልወካ የድሊ። ማይ ኣብ ዘይብሉ

ዓሣ ዜንብር እንተልዩ እንድዲ። ስለዚ ከኣ ድልዱልን ብሉልን ዝኾነ ሰድራቤት፡ ንሓደ ድልዱልን ብሉልን ኅብረተሰብ መሠረቱ እዩ። ስለዚ እዩ ከኣ “ሰድራቤት” ናይ ደቅሰብ ተስፋ ዝተባህለት።

መንፈስ ውልቃውነትን፡ ጣዕምን

22. ሎሚ ኣብ ኩሉ ዚረኣ ዘሎ ሕማቕ ዝንባሌ እንተልዩ፤ እቲ ንግዜኡ ጥራሕ ዚሓስብ፤ ንሕጂ ደኣ ይጥፍመኒ’ምበር ካልእስ ባዕሉ ይፈልጥ ዚብል፡ ንመደብ ሓቅን፡ ሓሶትን እናደባለቐ ከከም ዚጥዕም ዚካየድ ተድላን ምቕትን ጥራሕ ሃሰስ ዚብል (Pragmatism) ነዊሕ ዘየማዕዱን ዘየሰተውዕልን ብዚመጽእ ናይ ሞራል ጸገማትን፡ ውጽኢቱን፤ ናይ ኅሊና ምጉትን ዘይግደስ እዩ። ኣብ ዘይሞራላዊ ሕገ-ዕዳጋን መኽሰብን ዝተመርኩስ ኣገባብ፤ ናብ ኩሉ መዳያት ሕይወትካ ምውዓሉ ማለት እዩ። ኣብ ከምዚ ዝበለ ሃለዋት ንሰባትን ግድሎምን ኣወጊንካ ናብ ረብሓኻ ጥራሕ ተማዕዱ ማለት እዩ።

እዚ ንርእሱ ምስ ውልቃውነት (Individualism) ዝተኣሳሰረ ወይ፡ ፍላይማንታኡ እዩ ኪበሃል ይከኣል። ስለዚ ንምዕባሌን፡ ንመኽሰብን ከም ልዕሊ ሹሉን፡ ቀዳማይን ነገር ካብ ምርኣይ ምጥንቓቕ፤ ቅድምና ንሰብን ንግድላቱን ጸገማቱን ምሃብ፡ የድሊ። ሰብሓዳር ነንሕድሕዶም፤ ንደቆም ንቤተሰቦም (ወለዲ፤ ኣኅዋት፤ ኣዕሩሽ፤ መሓዙት...) ተገዳስነት ምግባር ግቡእ እዩ።

ሕይወት ወድሰብ ከትከብር ይግበእ። ስለዚ ኣብ ናይ ደቅና ልደትን፡ ጥምቀትን፤ ኣብ ናይ ሕማምን ሞትን እዋን፤ እንገብር ተገዳስነትን ምፍቕቓድን፡ ኣብ ልዕሊ ሕይወት-ደቅሰብን ፍጥረት-ኣምላኽን ንዘሎና ክብርን ፍቕርን መግለጺኡ እዩ። በዚ ዝመጽእ ነቶም

ካልኦት ሕዝብታት ብዙሕ እንምህርም ከምዘሎና ፍሉጥ እዩ። "ነቲ ጽቡቕ ግብርኹም ርእዮም! ኣብ ሰማይት ንዘሉ ኣቦኹም ምእንቲ ከመስግኑዎ! ብርሃንኩም ኣብ ቅድሚ ሰብ ይብራህ" (ማቴ.5: 16)።

ካብ ዝተጋኑ ብሔርነትን ጸቢብ ስምዒትን ምጥንቃቕ

"ኩልኻትኩም ብክርስቶስ ሓደ ኢኹም እጥ፤ በዚ ኣይሁዳዊ ወይ ግሪኻዊ የልቦን፤ በዚ ባርያ ወይ ጭዋ የልቦን፤ በዚ ወዲ ተባዕታይ ወይ ጓል ኣንስተይቲ የልቦን" (ገላ.3:28)።

23. ሎሚ ንዓለም ዘሰገለ ካብ ዘሎ ሓደ፤ እቲ ካብ መሥመር ዝወጽእ ሕማቕ ዝንፋሱ ጸቢብ ስምዒት-ብሔርነት እዩ። ብመሠረቱ ኣምላኽ ዝፈጠሮ ሰብ ከኣ ካብ ሕፃንነቱ ጀሚሩ ኣብ ማኅበረሰብ ዓለም ዚጽንበረሉ ዝተፈላለየ ደረጃ ብምዃኑ መሥመሩ ሓልዩ ኪካየድ ከሎ መሠረት ዕቤትን ሕንፃትን እዩ። መሥመር ምስዚሰሕት ግን ከም ዘይወጽእ "ወልፊ" ወይ "ፌላ" (fanaticism) ይኸውን። ሰለ'ዚ ከኣ መንነትካን መሠረትካን ንምግላጽን፡ ንምርግጋጽን እትገብሮ ጸዕሪ፤ ንኻልእ ቁሊሕ ኢልካ ንኸይትርኢ ዚፃግት፤ ወይ ምስ ካልእ ንኸይትዋሳእ ዚገብር፤ ኣብ ልዕሊ ካልእ ጸብለል ንኸትብልን ተፈሊኻ ንኸትረእን ዚፈታተነካ እዩ። ናብ ዘይተጸበኹሎ ህልኸን ሕልኸልኸን ዜምርሖ ስለዝኾነ በኣጋሉ ጥንቃቄ ምግባር ዚመስሉዎ የልቦን። ምእንት'ዚ ከኣ ብዝሒ-ዓይነት ናብ ሱታፊን ምትእኸካብን ደኣ ኪመርሖ ኣለዎምበር፤ ናብ ህልኸን ምጥምማትን ኪኸይድ የብሉን። ነቲ ካልእ ከም "ካልእነቱ" ምቕባል፡ እቲ ካልእ ዝሓሳቡ ዝምሳሉ...ከምዘለዎ ምቕባሉን፡ ምኽባሩን ማለት እዩ። መንፈስ ምጽውዋር ምክብባር ብሰፊሖ ኣብ ወጻኢ ዘሎ ሕዝብና

ከማዕብሎን፤ ካብ ቶም ዜኣንግድዎ ሕዝብታት ኪመሃርን ዘለዎ እዩ። እቲ ብሓንሳብ ዝበጁል ብሓንሳብ እንተማዕበለ እዩ ዜምዕረሉ።

ንኹሉ ዚሓቀፍ መንፈስ ካብኣካውነት ኣብ መንጎኹም ኪዓዝዝ፤ ንኹሉ ከኣ ሚዛናውነት ብዘለዎ ኣገባብ በቦታኡ፡ ከተትሕዝዎ፤ ከም ሰብ መጠን ምስ ኩሉ ጣዕምን ጽቡቕ ርክብን፤ ከም ደቅሃገር መጠን ርእይቶኡን እምንቶኡን ብዘየገድስ ምስ ዝኾነ ብኅውነት፤ ከም ደቅ-ሃይማኖት መጠን ከኣ ብኣብነትን ስኒትን ኅውነትን ምክያድ የድሊ።

ምስ ካልኦት ክርስትያን ኣመንቲ እቲ ናይ ደቅክርስቶስ ኅውነት ስምዒት ከነኅድር፡ ምስ ኣስላም ኣኅዋትና'ውን፡ ምስ ኩሉ በብደረጃኡ ብምክብባርን ብምፍቓርን ክትካየዱ ሓደራ ንብለኩም።

ከም ናይ'ዚ መቐጸልታ ድማ፡ ኣብ መንጎ ሰብኣይን፡ ሰበይትን ኣባላት-ሰድራቤትን፡ ቤተሰብን ከምኡ ዝበለ ናይ ምርድዳእን ምውስሳእን ምጽውዋርን መደብ ደኣምበር፤ ሓደ ኣብ ልዕልቲ ካልእ ጸብለልነት ዜርእየሉ ኪኸውን የብሉን።

ኣብ'ቲ ብዝሒ ኣተሓሳስባን፤ ርእይቶን (Pluralism) ንዜንቀሳቕሱ ክፍሊ ዓለም ኮይነካ፤ ኣእምሮኻ ዓጺኻ ምክያድ ዘይከኣል እዩ። ምእንት'ዚ ከኣ መንፈስ "ተዋሰኦ" ማለት "ዲያሎግ" ግብእን ኣድላዩን እዩ። ከይተዋሳእካ ሓሳብ ሓድሕድ ክትፈልጥ ዘይከኣል እዩ። ክትፍለጥ'ውን ኣይትኸእልን። ሰለ'ዚ ከምቲ ኣምላኽ በብናትና ባህርይን ተፈጥሮን ገቢሩ ኪፈጥረና ዝደለየ፤ ንሕና'ውን ከምኡ ነቲ ኣምላኽ ዝፈጠሮ ከነኸብሮ ክንወምሮ፤ ምእንት'ዚ ከኣ ሓድሕዳዊ ምክብባርን ምጽውዋርን ከነጥሪ ይግባእ።

24. አብ'ቲ ሰብአዊ ባህልናን ክርስቲያናዊ መበቄልናን ተተሽልና፡ ብሞራላዊ ምልክት (moral integrity) ክንዕንብብ ከሎና፡ እቲ ፍረና ጥዑም መላካ ኪኸውን፤ እቲ ብርሃንና ከላ ጨራሎ ኪዘርግሕን ንኻልእ ኬብርህን ግዲ እዩ። ከመይ ንሕና “ናይ ክርስቶስ ጥዑም መላካ ኢና” (2ቆሮ.2፡ 15) ይብል ቅዳውሎስ። ቀጺሎውን እዚ ሓዋርያ'ዚ፡ እንኪምዕደና ከም'ዚ ይብል። “...ምእንቲ ናይ ገላሪያ ርእሰኹም ድንገት ሰርሑ...ከም'ቲ ከዋኸብቲ አብ ዓለም ዜብርሁ ንሰኻትኩም ከእ አብ ማእከል'ሃ ቁናንን ጠዋይን ወለዶዚ'ኣ ኢንታ ዘይብሎም ንዱሓትን አበር ዘይብሎም ውሉድ-አምላኸን ኮይንኩም አብርሁ” (ፊልጵ.2፡ 12-15)።

ነዚ መዝነትን፡ ተልእኮን ንምፍጻም ድማ፡ አብቲ ዘሎኹም ቦታ አብ ትርክብ ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ተሰጥዕኩም ክትጫልዱ ሓደራ ንብል። ቤተክርስቲያን ካቶሊካዊት እያ ማለት፤ አብ ዙሉ ንኹሉ እትሓቀፍ እያ። ስለዚ አብ ዘሎኹም አሊኹም፡ ናይ'ታ ከምዚ ዝበለ ፈራዪትን ጸጋይትን ሓላይትን ዝኾነት አደ ውሉዳ ምኒንኩም ይሰማዕኩም።

ነቲ ባህላውን ሕንፃተሰባውን (ካልቸራል) ውርሻኹም ምሕላው ማለት፡ ካብ ካልኣት ንምርሓቕን ንኻልእ ንምስትንፃቕን ዘይኮነስ፡ ዘሎኩም ሃብተ-ርስቲ ሒዝኩም ናብቲ ናይ አንዋት ርክብ ክትሓትዉ ከሎኹም አበርክቶኹም የዓዝዝ፤ ነቶም ካልኣት አብቲ ጉደሎአም ትምልኩሎም፤ ንሰኻትኩምውን ካብኣቶም ገለ ተቐቢልኩም ጉደሎኹም መሊእኩም ዝሃብተምኩም ትኾኑ (2ቆሮ.8፡ 14)። ምእንቲ'ዚ መንፈሳውን ሰብአውን ሃብትኹም ክትዕቅቡ እትገብርዎ ጸዕርን ትግሃትን፡ አብ ማዕጸኹም ንኸትዕጸዉ ዘይኮነስ፤ መንነትኩምን ትሕዞኹምን

አደልዳልኩም አብ ናይ ቤተክርስቲያንን፡ ናይ ሕዝብታትን ሃብቲ ንኸተፍሰሱ፡ ንሰኻትኩምውን ካብኡ ገለ ንኸትሓፍሱ ብዚብል ንልና እዩ።

25. አብ'ቲ ዘሎኹም ሃገራትውን ሰላምን ህድሓትን ንኪኸውን ብዘሎኩም ዓቕሚ ከተበርክቱ፤ ህላዌኹም ከላ ወትሩ ናይ ሰላምን፡ ናይ ሠናይ ድልዩትን መርኣያ ኮይኑ ኪርከብ ይግባእ። አብ'ቲ እግዚአብሔር ክትናበሩሉ ዝመደበልኩም ዓድን መንገድን ወትሩ ነቲ ንሱ ዚደልዩ ሃሰስ ክትብሉ ንምዕደኩም። ቅድሚ 2587 ዓመታት ነቢይ ኤርምያስ ነቶም አብ ባቢሎን ዝነበሩ ደቂ እሥራኤል ዝጸሓፈሎም ቃል እነሆ፡

“...እግዚአብሔር ጉይታ ሠራዊት አምላኽ እሥራኤል፤ ንኹሎም ካብ ኢየሩሳሌም ተማሪኹም ናብ ባቢሎን ዝኾዱ፡ ከምዚ ይብሎም አሎ፤ ቤት ሰርሑ'ሞ ተቐመጡ። ኣታኸልቲ ትኸሉ'ሞ ፍሬሉ ብልፁ። አንሰቲ ኣእትዉ፤ አወዳትን አዋልድን ውለዱ። ነወዳትኩምን ነዋልድኩምን ከላ አመራሪዉም። ንሳቶም ድማ አወዳትን አዋልድን ይውለዱ። አብ'ቲ ዘሎኹም ብዝሑ ደላምበር አይትውሓዱ። ነተን ተማሪኸኩም ናባኣተን ከምትኸዱ ዝገበርኩኹም ከተማታት ንሠናየንን ደሓንን ሰርሑ። ንሳቶም እንተሃብተሙ ክትህብትሙ ኢኹም'ሞ ምእንታኣቶም ናባይ ናብ እግዚአብሔር ጸልዩ፤ (ኤርም.29፡ 4-7)።

26. ንሥድራቤታት

ብሓዋርያዊ ኅልዮትን ፍቕርን ተደሪኸና ንሕና ካቶሊካውያን ጳጳሳት-ኤርትራ፡ እዚ ቃል-ተስፋን ምጽንፍዕን ናብ ዙለን አብ ወጻኢ ሃገራት ዘለዋ ካቶሊካውያት ስድራቤታትን ውልቀሰባትን ንሰድድ አሎና። ሓደ ካብቲ ቀንዲ ሓሳብ-መልእኸትና ድማ፡ ተስፋናን ቄላሕታናን አብ'ታ

ብመንፈሱ-ክርስትና ተመራሳ፤ ብመንጌል በሪሃ እትንቀሳቅስ ስድራቤት ምዃኑ ምግላጽ እዩ። እዛ ስድራቤት'ዚኣ ንኣባላታ እትሕብሐብን እትዕቀብን፡ ተስፋን ፍቕርን እምነትን እትምግብ ክትከውን ከላ፤ ንመላእ ሃገርን ንብረተ-ሰብን ከኣ ምክንያት በረኽት ክትከውን ግዳ እዩ። ናይ ስድራቤት ሕይወትን ሃለዋትን ኪምዕብልን ኪድልድልን ዚከላል ዘበለ ኪግበር የድሊ።

ሰለ'ዚ ካቶሊካውያን ምእመናን ኣብ ስድራቤትን ኣብ ናይ ቃልኪዳን ዕቤትን ክብረትን ዘሎኩም እምነትን ግምትን ካብ'ቲ ግቡኡ ከይወርድ ምጥንቃቕ የድሊ። እኳደኣ ነቲ ኣብኡ ተደጉሉ ዘሎ ሙቕትን ብርሃንን ንምርካብ ቀጻሊ ጸዕሪ ክትገብሩ ይግባእ። ኣብ'ቲ ዝጸንከረን ዝመረረን እዋን'ውን እንተኾነ ንሕይወት ስድራቤትና ከም ሓደ ክቡር ዕንቁ ብምርእይ፡ ንምዕቃቡን ንምዕንባቡን ከኣ ዝኾነ ይኹን ዋጋ ኪኸፈለሉ ይግባእ። ንደቅኹም'ውን ናይ ውፋይ ሕይወት (ድንግልና፤ ምንኩስና) ክህነትን መደባት ናይ ሕይወቶም ትርጉም ኪህበም ከምዚኸእል፡ ተመሊሶም'ውን ክገልግሉኹም ከምዚኸእሉ ሓሲብኩም፤ በዚ ከኣ ኣብ ሥድራቤትኩም ገለ ናይ ጸዋዕታ ተበግሶ ኪግበር ነግሕ።

ነቲ ብስድራቤት ኣቢሉ ዝመጽእና ሰብእዊ ክቡር ውርሻ ናብ ዳሕረዎት ወለዶ ከነመሓላልፎ ከምዘሎና'ኳ ዘካሕድ እንተዘይኮነ፡ ነዚ ዕማም'ዚ ኣብ ምፍጻም ግን ከመይ ዝበለ ሓያል ጸዕርን ትግሃትን ከምዚሓተና ፍሉጥ እዩ። እቲ ዝተመሃርኩምዎ ትምህርተ-ክርስትና ከኣ፡ ኣብ ከምዚ ዝበለ ጽንኩርን ፈታንን እዋናትን ቦታታትን፤ መግለጺ መንነትኩምን መምርሒ ሕይወትኩምን እዩ። ንደቅኹም ብትዕግሥቲ እናመራሕኩም፤ ርኡይ ዝኾነ ኣብነትን ትምህርትን ኣብ ምሃብ ደኣምበር፤ ግዙፍ ጣዕምን ምቕትን ኣብ ምቕራብ ጥራሕ ኣይትደረቱ። ነቲ መሠረታዊ ዝኾነ ሰብእውነትን፡ ክብረትን ናይ ሞራል ምልኣትን

ደኣ'ምበር፤ ነቲ “ብዝጨበጥካዮ ወይስ ብዝበጸሕካዮ ትግመት?” (you are what you achieve) ዚብል ዝንባሌ ግንደ ምዃኑ ኣስተውዕልሉ።

27. ንመንእሰያት

“ኣቲም ኣጉባዝ፤ ብርቱዓት ስለ ዝኾንኩም ቃል-ኣምላኽ ኣባኻትኩም ይነብር ስለዘሎን፤ ነቲ እኩይ'ውን ስለ ዝሰግርኩምዎን፤ ጽሒፈልኩም ኣሎኹ” (1ዮሐ.2:14)

“መንእሰይ ኢሉ ሓደ'ኳ ከይንዕቀኩም” (1ጢሞ.4: 11) እቲ ግዜኹምን ሃለዋትኩም ዚሓቶ ሠናይ ዘበለ ኩሉ መለእኩም፡ ብክርስትናኹም ተመራሕኩም ክትካየዱ ይግባእ። ነቲ ካብ ወለዲ ክትወርሱዎ ዚግበኣኩም፡ ናይ እምነትን ተስፋን ፍቕርን መደብ ተኸቲልኩም፤ ነቲ ዝተቐበልኩምዎ ንከኻትኩም'ውን ንኻልኣት ኣረከብቲ ኮይንኩም ክትርከቡ ሓደራ ንብል። ሎሚ ንዘሎ ዓለም ሓዞም መጺኡ ዘሎ ጸግማትን ተስፋ ዜቑርጽ ሃለዋቱን ክትሰግሩዎን ክትሰዕርዎን እትኸእሉ ከኣ ኣብ መደብ-እምነት እንተተተኸልኩም እዩ። ንዓለም ዝሰግራ መድኃኒኹም ክርስቶስ እዩ ዚጽወዓኩም ዘሎ።

ኣምላኽ ንዝሃበኩም ጸጋ-ሕይወት፡ ብምልኣት ክትነብርዎ ነተባብዓኩም። ኣብ ቤተክርስቲያንን ኣብ ማኅበረሰብን ከኣ፤ ሕይወት ዘለዎም ንቑሓትን ንጡፋትን ኃላፍነት ዚሰመዖም ኣባላትን ኮይንኩም እጃምኩም ኣበርክቱ። ካብ ሕይወት-ወድሰብ ንእግዚኣብሔር ከወግድ ንዚደልን ዚህቅንን ኣተሓሳስባን መደብን ብተግባር ክትነጽጉዎን፡ ነቲ መንገድን ሓቅን ሕይወትን ዝኾነ ክርስቶስ ኣብ ዓለም ክትምስክሩ ይግባእ።

28. ጋና መዕለቢ ዘይረሽቡን ዘይተመሓደሩን፤

አብ ሓደ ርጉእ መነባብሮ ዘይበጽሑ፤ ሰንፈላል ዘለዉን ሳዕልን፤ ታሕትን ዚብሉን ኩሎም'ውን አብ'ቲ ሥቓያቶምን ጽንኩር ሃለዋቶምን ምስእም ከምዘሉና፤ ነሓስቦም ከምዘሉና ከንገልጸሎም ንፈቱ። አብ'ቲ ውዑይ ናፍቕት ዓደምን ወለደምን፤ ውሉደምን ከምዘለዉ ምስኪ'ውን፤ እንታይ ከምዘጋጥሞም ከይፈለጡ፤ ከቢድን መሪርን ጉዕዞ-ስደት የሕልፉ ከምዘለዉ ይርደላና። ዕድሎም አብ ኢድ-አምላኽ ከንብርዎ፤ አብኡ ተስፋእምን እምንቶእም ንኪገብሩ ከእ ንምዕደም። እምላኽ ብምሕረቱ ሓዲሽ መንገድን አገባብን ከላብ ዚፈጥር ብትዕግሥቲ እናተጸወርኩም "እስኪ ብተስፋ በርትዑ" ንብሎም።

29. ነቶም ርሽባትን ምሁራትን

አብ ወጸኢ ሃገራት ዚርከቡ ብትምህርትን ብምርምርን ዝበሰሉ፤ ብምድራዊ ሃብቲ ዝደልደሉ ካቶሊካውያን ደቅሃገር ንሕዝቦም ዚህብዎም አገልግሎት ቀሊል ላይኮነን። ነቲ ናይ ሰደት ሃለዋት እናተንተኑ፤ ምስ ሃገሮምን ኩነታቶምን እናገናዘቡ፤ ንዘለዉዎ ሃለዋት ዚርኢ መጽናዕትን ምሁራዊ ክትዓትን ከካይዱ ጽቡቕ ምኾነ። እቲ ዝኾነን ኪኸውን ዚኸእልን እናወሃሃድካ ብምቕራብ ሕይወት-ስደት ጽንኩር'ኳ እንተኾነ ግና ከእ ቍምነገር ኪግበረሉ ከም ዚከኣል እውን ኪፍለጥ እዩ። ናእሽቱ ናይ ዓደምን ናይ እምነቶምን መሠረታት ከም ዚፈልጡን ፈሊጦም'ውን ብናቶም ከምዚተአማመኑ ክትገብሩ ሓደራ፤ ንብል። ዓበይቲ'ውን ነቲ ክይተቐረቡ ብገርህን ብሃንሳሰልባምን ዝአተዉዎ ምዕራባዊ ባህልን ሕይወትን ብምዕሩግ መንገዲ ከምዚነብሩዎ ክትገብሩ ምዝኽኻር

ዘየድልዩ ተልእኮኹም እዩ። ሃይማኖት አብ ውልቃውን ማኅበራውን ሕይወት ንዘለዎ እጃምን አበርክቶን ከም ዚዓዝዝ ክትገብሩ ይግባእ። ሎሚ አብ ዓለም ብፍላይ አብ ምዕራብ ዘሎ ድኻምነት፤ መበጂሉ መደብ እምነትን ሃይማኖትን ሸለል ስለዝተባህለ እዩ።

ብሓፈሻ እቶም ሳላ ጸዕርምን ትግሃቶምን፤ ከምኡ ድማ ሠሚሩሎም ሰብ-ሃብትን በርክትን ሰብ-ትምህርትን ዝኾኑ፤ ካብ'ቲ ዝተረፈ ኅብረተሰብ ከይተገለሉ፤ ካብ መንፈስ-ንፍገትን ተነጽሎን ብምጥንቃቕ፤ ንዝረኽብዎ በርክትን ክእለትን፤ አብ አገልግሎት ኅብረተ-ሰብም ከውዕሎዎ፤ በዚ ኸእ ናይ "ሲቪል ሶሳይቲ" ሰብአዊ ግቡእምን፤ መሪሕ ግደእምን፤ ክርስትያናዊ ተልኮእምን ኪፍጽሙ ነማሕፅን።

30. አጎት ንዝኾና ሰበኻታት (አብያተ-ክርስትያናት)

ነሓኻትኩም ደቅናን አገዋትናን ንዚሕብሕባ፤ ናይ ሥርዓት ላቲን ሰበኻታትን፤ ቍምስናታት በቲ ቅድሚ ሕጂ ዝፈጸምኦ ኩሉ ነቲ አብ ምጅማር መልእኽትና ዝገለጽናዩ ምስጋናና ሕጂ'ውን ብስም ቤተክርስትያናን ብስምኩምን ዳግም ነሓድሰለን አሎና። ነቶም ካብ'ዛ ሃገር'ዚኣ ዝመጹዎን ደቅና አብ'ታ ሓንቲ ተስፋን ፍቕርን እምነትን ከጽንዓእም ዝተረኽባ፤ ንድሕር ሕጂ'ውን ብዝበለጸ አገባብ ኪኹስኩላእምን ኪሰዕባእምን ሓደራ ንብልን። ምእንት'ዞም ዝተመዛበሉን ዝተሰደዱን ምእንቲ ዘኻትምን መበለታትን ምእንቲ ሕቡሳትን ምእንትቶም ኩሎም አብ ጸገም ዚርከቡን ብሓባር ክንጽሊ፤ ክንዝቲ ንብሩህ መጻኢ ዕድሎምን፤ እውራ ከእ ዘለባለማዊ ድኅነት ንምጭባጥ አብ ዚገብሩዎ ጉዕዞ ከነሰንዮምን ከም ዘሎና ይርደላና።

ኢየሱስ ሰዱድ ተሰፋሆሙ ለነዳያን፤
 ኢየሱስ ግፉዕ ምስካሙ ለግፉዓን፤
 እግዚአብሔር ማኅደር ዘላልቦ ከመ ነዳያን፤
 ኢየሱስ ነግድ ወፈላሲ እንዘ ውእቱ ሕፃን፤
 ወልደ ኣብ ፍቁር ዘበኸበ ሰብእ ምኡን፤
 መኃልየ ብካይ ኮነኒ ዘእሙ ንዘንዞ

ትርጉም፦ ዝተሰደድካ ኢየሱስ ተሰፋ ሰዱዓን ኢኻ፤
 ዝተገፋዕካ ኢየሱስ ጸግዒ ግፉዓን ኢኻ፤
 እግዚአብሔር መሕደራ-አልቦ ከም ድኻ፤
 ጋሻን ገፃዚን ኮይንካ ኢየሱስ ሕፃን ከሎኻ ፤
 ፍቁር ወዱ ነቡ ብሰብ ዝተነፃፃቅካ፤
 መዝሙር-ብኻይት ኮነ ንዘን ናይ

ኣዴኻ፡፡ርኢከሙኑ ንእስተ መርዓተ፤
 ጸዊራ ሕፃኑ እንዘ ተሐውር ፍኖተ፤
 ኣኅሥሠኪ ወእብል እስከ እትከደን መሬተ፤
 ማርያም ፈላሲተ ቀላቐም ዘላልብኪ ቤተ፤
 ኣውዐየኒ ንግደትኪ ከዊኖ እሳተ።

ትርጉም፦ ርኢኹምዋዶ እታ ንእሽቶይ መርዓት፤
 ሕፃን ጸዊራ ኣብ መንገዲ ክትከይድ፤
 ከደልየኪ እየ ክሳብ ዝኸደን መሬት፤
 ሰደተይና ቀላቐም ማርያም፤ ዘይብልኪ ቤት፤
 ጉዕዞኸስ የቃጽለኒ ደኣ ከም እሳት።

አምላኽ እንተዘይሓነጸ ሓነጽቲ ንኸንቱ ይጽዕሩ

መልእኹቲ ናብ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ
 ኅዳር 2007

ናብ ከጡር ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ
 አቶ ኢሳይያስ አፈወርቅ፤

ሰላም እግዚአብሔር ምሳኹም ይኹን ብዚብል ምርቓ ሰላምታና ነቕርብ።

ንሕና ካቶሊካውያን ጳጳሳት-ኤርትራ ከም መጠን መራሕቲ-ሃይማኖት፤ ንሃገርና ብሓፈሻ ከምኡውን ነኣና ንካቶሊካውያን ብፍላይ ብዚርኢ ጉዳያት ምሳኹም ተራኺብና ክንመያየጥ፤ ካብ ነዊሕ እዋን እኳ እንተበሃማና፤ እዚ ዕድል'ዚ ኣይረኽብናዮን።

ኣብ ዝተፈላለዩ ኩነታት ብዝወጽኦ ሓዋርያዊ መልእኽታትና (ንኣብነት'ኳ 1. ብ1991 ሰላምን ምዕብልናን፤ ብዘተሓደሰ መንፈስ ንሓፃስ ኤርትራ 2. ብ1993 መሰልን ግቡእን፤ ብዛዕባ ረፈረንደም 3. ብ1995 አቕዋም ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ብዛዕባ አዋጅ ሃይማኖታት 4. ብ2001 እግዚአብሔር ነዛ ሃገር የፍቅሩ እዩ...) ንሃለዋትናን ንሃለዋት ሃገርናን ብዚርኢ ርድኢትና ሰግኢታትና ብምግላጽ፤ ዕላማን ተልእኮን ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ከነንጽር ጽዒርና፤ እንተኾነ ብወገን መንግሥቲ ኢቓልቦ ኣይረኽበን።

ሕጂውን ሐላፊነትና መዝናኛን ሰለ ዘገድደና ንጽሕፈልኩም አሎና፤ ምክንያቱ ካብ ኣምላሽ ዝተቐበልናዮ መዝናኛን ኃላፊነትን ስለዘሎና፤ እዚ ዝለኣኸና ኣምላሽ በኣና ዝቢሩ ንሕዝቡ ከምዚናቢ እምነትና ይምህረና እዩ። በዚ ምክንያት'ዚ ኩነታት-ሃገርናን ኩነታትናን ዚርኢ ብስም-ኣምላሽ ብቃላቱን ብመልእኽታቱን ተሰኒና ክንገልጽ ንግድድ። ነዚ ክንገብር ከሎና ብፍላይ ቅዱስ ሓዋርያ ጳውሎስ ንሓደ ካብቶም ቀዳሞት ኣቡናት ቤተክርስቲያን ንዝሃበ ማዕዳ ንዝከር። “ኣብ ቅድሚኡ ኣምላሽን ኣብ ቅድሚኡ እቲ ንሕያዋንን ንምጽታንን ከፈርድ ዘለዎ ክርስቶስ ኢየሱስ፤ ብምጽሓቱን ብመንግሥቱን ከምዚ ዚሰዕብ ክትገብር ኣማሕጽነካ ኣለኹ። ብኹሉ ዓቕሊ ነቲ ቃል እናመሃርኻ ብእዋን ራህዋን ብእዋን ጸበባን ትጋህ። ኣረድእ፤ ገሥጽ፤ ምኽረ” (2ጢሞ 4:1-2) ዚብል እዩ። ፍሉጥ ኣፍሪቃዊ መራሒ ጥሞ ኬንያታውን ሓደ እዋን ንኣቡናት-ኣፍሪቃ ከዛረብዎም ከለዉ (14.07.1976) ከምዚ ዚሰዕብ በሉ፦ “ንስኻትኩም ንካልኣት ካብ እትህብዎ ኣገልግሎት ሓደ፤ ብቅነሳ መንገዲ ንኺካየዱ ምሕባርን ምሕጋዝን እዩ። ...ቤተክርስቲያን ናይ ጎብረተሰብ ጎሊና እያ፤ ናይ ሎሚ ጎብረተሰብ ብፍላይ ጎሊና የድልዮ ኣሎ፤ ስለዚ ንምዝራብ ኣይትፍርሑ፤ ንሕና ከንጋገ ከሎና ንስኻትኩም ሰቕ ምስ እትብሉ፤ ሓደ መዓልቲ በቲ ናትና ጌጋታት ተሓተቲ ምዃንኩም ዘይተርፍ እዩ”። ብሓቅን ብርትዕን ናይ ምፍራድ ሥልጣን ዘለዎ ኣምላሽ ብሕቱ እንኪኸውን፤ እቲ ካብ ሕጊ ኣምላሽ ዚፍልፍል ርቱዕን ቅነሳን ሕጊውን ንሰብን ተግባራቱን ይፈርዶ።

ከቡር ፕረዚዳንት፤

ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ብኢየሱስ ክርስቶስ ዝተተኸለት፤ በቶም ኩሎም ዝተጠምቁ ምእመናን ኣባላታ ዝቐመት ብደረጃ ዓለም

ብርእሰ ሊቃነጳጳሳትን ኣብ በቦታኡ ብዚርከቡ ሊቃነጳጳሳትን ጳጳሳትን ተመራሓ፤ ምእንቲ ድንኳን-ኩሉ ሰብ ሕይወቱ ንዝወፈየ ክርስቶስ መሲላ፤ ናይ ባዕላ ሕጋውን መንፈሳውን እቃውማ ተኸቲላ ወንጌል እተበሥር፤ ንዝኾነ ይኹን ዓሌታውን ወገናውን ሃይማኖታውን ሌላን ጉሌላን ኣወጊዳ፤ ንደቂኣዳም ብትምህርታ እተብርህ፤ መንገዲ መንግሥተሰማይ እትመርሕ፤ ወንጌል ብዚእዝ። ግብረመናያታ ንካልኣት እትረድእ ሕጋዊትን ሞራላዊትን ኣካል እያ።

በዚ መሠረት ከኣ ርክብ መንግሥትን ቤተክርስቲያንን ኣብ ከመይ ዝበለ መትከላት ኪቐውም ከምዚግበኦ ንምምልካት፤ ብዛዕባኡ ንምዝታይውን ብዙሕ ግዜ ብወገንና ተሓቲቲ፤ መልእኽታት'ውን ተጻሒፉ እዩ። ኣብ መንጎ መንግሥትን ሃይማኖትን ዝተፈላለየ መሥመርን ኣስራርሓን እኳ እንተሎ፤ ኣብቲ ዚግልገል ሰብ ክልቲኡ ኪራኸብ ግዲ እዩ። ስለዚ ህላዌ-ሓድሕድ ብምርግጋጽ ኣብ ኣስራርሓ ግን ሓደ ኣብቲ ካልእ ኢዱ ንኸየእቱ ዚቐርብ ሓሳብ ቅነሳ እዩ። መንግሥትን ቤተክርስቲያንን ዝተፈላለየ፤ ነፍስወከፍ ርእሱ ዝኸለለ እዩ። እዚ ግና ብመንገዲ ሞራልን ሰብኣዊ ክብረትን መሰልን ተመዚኑ ዚሓልፍ እምበር፤ እቲ ዘይምትእትታው ንዘይቅነሳ ኣገባባትን ተግባራትን መኣልበቢ ወይ መከላኸሊ ንኪኸውን ኣይኮነን። ኣዋጅ 73/1995 ከኣ ኣብ ምጅማሩ ኳ ዝተፈላለየ ምዃኑ እንተመልከተ (ዓንቀጽ.2)፤ እቲ ቀጺሉ ዘሎ ትሕዝቶ ግን ናይ መንግሥቲ ኣብ ሃይማኖት በብዓይነቱ ምትእትታው ኣንፈት ዜርኢ ብምዃኑ ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ብኡብኡ ብቻልን ብጽሑፍን ብወርኒ ነሓስ 1995 ነኣኹም ንኸቡር ፕረዚዳንት ኣፍሊጣ ነይራ እያ።

ሰለዚ ካብኡካዊት ቤተክርስቲያን ብመሠረት ተልእኮአን ዕላማአን ብኣብነት መሥራቲኣ ክርስቶስ ተመራሓ ተግባራታ እንክትቅጽል እትሓቶ መሠረታዊ ነገራት እዚ ዚስዕብ እዩ።

ኣብ ዝኾነ ይኹን ግዜን ቦታን ንመሠረታዊ ተልእኮአን ዕላማአን ብዚርእ ምትእትታው ኪህሉ ኣይግባእን፤ ብፍላይ ከኣ በዚ ዚስዕብ ነጥብታት፦

- ኣብ ትምህርተ-ሃይማኖት ሕግታትን ሥርዓታትን ኣገባባት ኣምልኾን ሰግደትን፤
- ኣብ ውሽጣዊ ኣሠራርጓኣን፤ ናይ ሥልጣን ሰንሰለታን ሓዋርያዊ ተግባራታን፤
- ኣብ ሰብስተ-ወንጌል እትኸተሉ መደባታን፤ ነዚ ንምፍጻም እትጥቀሙ መጋብሪታታን፤
- ንህልውናን ግብረ-ሰባትን ናይ ግብረ-ምሕረትን ግብረ-መናይን ተልእኮአን፤

* ካብኡካዊት ቤተክርስቲያን ከም ሕጋውን ሞራላውን ኣካል መጠን ንብረት ከተጥሪ ክትውንን መሰል ኣለዋ። እዚ ከኣ ንተልእኮኣ ዘድሊ ከም ናይ ኣብያተክርስቲያናትን መንበሪ ቆሞላትን ገዳማትን፤ ርእስኻ ንምኽኣል ዚሕግዝ ንጥፈታት፤ ናይ ትምህርትን ጥዕናን ምዕባልን መደባት እትካይደሉ እዩ። ሰለዚ ዝኾነ ይኹን ብሕጋዊ መንገዲ ዝተጠርፍ ንብረታ ዋንነታ ኪትንክፍ ኣይግባእን። ኣብዚውን እንተኾነ ክቡር ፕረዚደንት ካብ ዝሃብኩምዎ ቃላት ንጠቅስ፡ “...ኣብ ገዛይ ስለምንታይ ተላትዉ ንብረተይ ከመይ ጌርኩም ትወስዱ?...ገዛይ ባዕለይ ከመሓድር፤ ሰሪሖ ባዕለይ ክበልዕ እየ ጽባሕ ንግሆ ነብሰይ ክኸእል....” (ሓጻስ ኤርትራ 22/8/2007 ገጽ 5)። ብፋይናንሳዊ ዓቕሚውን እንተኾነ ቤተክርስቲያን ካብ መንግሥቲ ናጻ ክትከውን የድሊ። ካብ መንግሥቲ ተጽባቢት እንተኾይና ናጻ ኾይና ንጽዋዕታኣን ተልእኮኣን ክትነብሮ ኣይትኸእልን እያ። እንደገናውን ክቡር ፕረዚደንት ኣብ ዝሃብኩምዎ ቃለመጠይቅ ዘሉ ንጹር ቃላት ትዝ ይብላና፦ “ዘበልዐት

ክብደ እንተላ ዓይኒ ቋሕ ኢላ ኣይትጥምትን እያ፤ እንድሕር ካልእ ሰብ ኣኹሊሱካ፤ ካብኡ ዘበላዕካ ነገር እንተልዩካ፤ ኣይፋልካን ትጋገ ኣለኻ ኢልካ፤ ዓይኒ ዓይኑ ጠሚትካ ክትሃረቦ ኣይትኸእልን” (ጋዜጣ ሓጻስ ኤርትራ 22/8/2007፤ ገጽ 8)። ሰለዚ ቤተክርስቲያን ንመንግሥቲ፡ ኣብ ውሽጢ ሃገር ኮነ፡ ኣብ ዓለም ምሉእ ካብ ዘለዉ ካብኡካውያን ምእመናን እትረኽቦ መባእን ምጽዋትን ደኣምበር ካብ መንግሥትን ፖለቲካዊ ሰልፍን ኣይተጸበየትን፤ ኣይትጽበን ከኣ።

* ካብኡካዊት ቤተክርስቲያን ከም ዘይመንግሥታዊ ትካል-ረድኤት (NGO) ክትረእ ዘይግባእን ንመልክዓ ዘየንጸባርቓን እዩ። ብክርስቶስ ዝተመሥረተት ኣካል ደኣምበር ተራ ሰብኣዊ ትካል-ረድኤት ወይ ብዕላማ-መኽሰብ ትካዩድ ስለዘይኮነት፡ ብኸምኡ ተመዚና መሥርዓን መልክዓን ክትልውጥ እትግደደሉ ምኽንያት የለን።

* ኣብ ቤተክርስቲያን ዜገልግሉ ካህናት ደናግል ምእመናን ከም ናይ ትካል-ረድኤት ሰራሕተይናታት ኪግመቱ ኣይግባእን። ንጽድቅን ኣገልግሎት-ኣምላኽን ንኣገልግሎት -ሕዝብን ዝተወፈዩ ሰባት እዮም። ምእንተ’ዚ ካብ ወጻኢ ዝመጽኡ ሚሰዮናውያን እውን እንተኾነ ሕጊ-ሃገርን ሕጊ-ቤተክርስቲያንን ሕጊ-ማኅበሮምን ሓዘም፡ መንገዲ ጽድቂ ተኸቲሎም ንሕዝብናን ንሃገርናን ዜርብሑን ዜልምዑን፤ ናይ ካብኡካዊ ሃይማኖት ዓለምለኸዊ መንነት ጭቡጥ መግለጺውን ስለዝኾነ፤ በዚ ዓይን’ዚ ኪጥመቱ ይግባእ። ኣብ ታሪኽ ሃገርና ተራእዩ ዘይፈልጥ፡ ብዕለት 6 ኅዳር 2007 መንግሥቲ ኤርትራ ካብ 10 ንዝበዝሑ ሚሰዮናውያን ኣብ ውሽጢ 14 መዓልቲ ካብ ሃገር ኪወጽኡ ምእዛዙ ብሓቂ ከም ዘሕዘነና ንገልጽ። እዚ ውሳኔ’ዚ ዳግመ ግምት ኪግበረሉ

ንላቦ። ነቶም ድጎሪ ሕጂ ናይ ሰራሕን መንበርን ፍቓዶም ኪሕደሰሎም ዝሓቱውን ንኺሕደሰሎም ንሓትት።

* ንሃገራዊ ኣገልግሎት ብዚርኢውን ቅድሚ ሕጂ ከምዝበልናየ፣ ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን ነቲ ብሰሩዕን ግቡእን ሕጋዊ ኣገባብ ዝተመደበ ብመትከል ከምትድግፎ ኣፍሊጣ እያ። ኣብ'ቲ ኣፈጻጽማኡ ግዳ ኣገልግሎት ምእመናንን፣ ልማድ ሕዝብን ሃገርን፣ ሥርዓት ቤተክርስቲያንን ኣብ ግምት ዘእተወ ንኪኸውን ኣመልኪትና። ከምኡውን ካልእ ንሲቪላዊ መዳይ ኣገልግሎት ዚርኢ ሓሳባት ኣቕራብና ኢና። ነዚ ብዚርኢ ግልጺ ከንከውን ንደሊ፣ ብኣና ዝሓለፉ ኩሎም ብዛዕባናን ብዛዕባ ዝሃብናዮም ኩስኩሳን ብዚምልከት ንሃገራውነት ዚጸባእ ዓይነት ትምህርትን ሓሳባትን ዝሃብናዮ ከምዘየሎ ርጉጽ እዩ። በ'ንጽሩ እኳ ደኣ ውፋያትን ቅኑዓትን ሥሩዓትን ኣገልገልቲ ሃገሮምን ሕዝቦምን ከምዘፍረና ታሪኽ ዚምስክሮ እዩ። እቶም ዝጸንከረን ዝጸበበን ምርጫ-ሕይወት ዝገበሩ፣ ንምሉእ ሕይወቶም ንሕዝቦምን ኣምላኾምን ንምግልጋል ዝመሓሉ ውሑዳት ኣባላት ቤተክህነትን ደናግልን እምበኣር፣ ካብ ኣገልግሎት ዚሃድሙ ዘይኮነስ፣ ብዝያዳ ንሕዝቦምን ሃገሮምን ብኩለንትናኦም ዘገልግሉ ዘለዉ ምዃናም ኪፍልጥ ይግባእ። ከምኡውን ቤተክርስቲያን ብቑዕ ዓቕሚ ሰብ እንተዘየፍርያ፣ ተልእኮኣ ብግቡእ ከተካይድን፣ ኣድማዒ ኣገልግሎት ከትህብን ሰለዘይከላል፣ መንእሰያት ካህናትን ፈለሰትን ከከም ኣድላይነቱ ንወጻኢ ሃገር ልኢኻ ከተምህር ኣዘዩ ወሳንን ኣገዳስን እዩ። ሰለ'ዚ ንመንእሰያት ካህናትን ፈለሰትን ንኺመሃሩ ኮነ፣ ኣብ ካልኣት ሃገራት ተመክሮ ቀሲሞም ኪምለሱ፣ ገሊጻምውን ዓለምለኸዊ ተልእኾ ንምፍጻም ዘለዎም መደብ ምኽልካሎም፣ ንቤተክርስቲያን

ኣዘዩ ዚሃስን፣ ጽባሕ ብቐዓት ኣገልገልቲ ንኺይህልዉዎ ዚእግድን ብምዃኑ ብህጹጽ ፍታሕ ኪግበረሉ ንላቦ።

* ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ንመሰላን ንሓፈሻዊ መሰላት ሰብን፣ ንቕኑዕ ሰብኣዊ ምዕባለን እማመን ዝቐመት እያ። ንናይ ሕዝብታት ሃገራዊ መንነትን ሓድነትን ፖለቲካዊ ናጽነትን ከኣ ተኸብር። እዛ ኣብ ኤርትራ እትርከብ ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን፣ ብመንጽር ኅብረተሰብናን ሃገርናን ዘለዎ ታሪኽ፣ ኣብ ዓውዲ ትምህርትን ከንከን ጥዕናን፣ ኣብ ምዕባሌ ደቀንስትዮን ብሓፈሻ ኣብ ምዕባሌ ኅብረተሰብና ፍሉይ ቦታ ዚሕዝ ምዃኑ ኩሉ ዚእመነሉ ርኡይ ነገር እዩ። ኣብ ዘመነ ሓርነታዊ ቃልሲ እውን እንተኾነ ናይ ቤተክርስቲያን ኣበርክቶ፣ ኣብ ዕላማኣ ተተኪላ ናይ ሕዝቢ ተስፋን መብራህትን፣ ናይ ታሪኽ መባኹዕትን ዝኾነቶ ዘንጸባርቅ መርኣያ ዝሓለፈ መዛግብ ታሪኽ የረድእ። ምእንቲ ናይ ኅሊናን እምነትን ናጽነትን ሰብኣዊ ከብረትን እትሰርሕ ደኣምበር፣ እተፍርሕ ወይውን ኣብ ናይ ሥልጣን ውድድር እተኣቱ ኣካል፣ ወይ ከኣ ናይ ወጻኢ ኃይልታት ልእኹቲ ኣይኮነትን።

* ኣብ ታሪኽ ካልእ ወገናት ዓለም ይኹን፣ ኣብ ታሪኽዛ ሃገር'ዚኣ ብፍሉይ ዚጥመት ታሪኽን ተመክሮን ንዘለዎ ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያንን ኣገልግሎታን ግምት ከለእካ ከምዘየላ ምቕጻር፣ ወይ ኩሉ መጋበሪታታን ምንቅስቓሳታን ከምዚዕገት ምግባር ንህላዌኣ ኣብ ሰግኣት ምእታው እዩ። ብርግጽ ከኣ ንረብሓ ሃገርን ሕዝብን ከምዘይኮነ ግልጺ እዩ።

ካብ ዝሓለፈ ወርሒ ሓምሌ ጀሚሩ ዝተራእየ ሕጋዊ መሥመርን ኣሰራርሓን ዘይተኸተለ ሰጉምታታት ብዙሕ ከምዘተሓሳስበና ብቤትጽሕፈት ሃይማኖታዊ ጉዳያት ኣቢልናውን ስከፍታናን፡ ኪህሉ ዚግባእ ምእኩል ኣገባብ ኣሰራርሓን ኣመልኪትና እኳ እንተነበርና ባምት ስለዘይተዋህቦ ዘየድሊ ጸገማት ተራእዩ። ብዘተፈላለየ መግለጺታት ዝተሰነዩ ናይ ንኡስ ዘባታት ምምሕዳራት ከንጸባጸብ ብዚብል ዝፈጸም ተግባራት፡ ኃለፍቲ ቤተክርስቲያን ብዘይፈለጥዎ ኣብ ቦታ-ሰራሕ ንዝተዋፈሩ ኣባላት ቤተክርስቲያንና ክሳብ ምክልባትን ምእሳርን ምብጻሕ የሕዝና።

በዚ ቅንያት'ዚ ከኣ ኣብ ዞባ ደቡብ፡ ንኡስ ዞባ ደቀምሓረ፡ ጋዴን ኣብ ዚበሃል ቦታ ብካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ዚመሓደር፡ መንፈሳዊ ማኅበር ተራዳኢያን ኣብ ልዕሊ ዘካይዶ ቦታ-ሕርሻ ዝተፈጸመ ተግባር ኣዘዩ ዘሕዘነና፡ ንዚመጽእውን ናበይ ገጽና ንኺይድ ኣሎና? እንታይ እዩ ዚግበር ዘሎ? ከመይ ዝበለ መልእኽቲ እዩ ዜመሓላልፈልና? ዚብል ሕቶታት ከለዓለልና፡ ከተሓሳስበናን ዝተረኸበ ጉዳይ ምጻኑ ንገልጽ።

ብ29-30 ጥቅምቲ 2007 ኣባላት ምምሕዳር ዞባ ደቡብን ንኡስ-ዞባ ደቀምሓረን ዘለዎም ሰባት ንጋዴን ሃንደበት ከይደም፤ ኣብ ሰራሕን ልምዓትን ተዋፊሮም ንዝነበሩ ኣባላት ማኅበር፤ “ነዚ ሕርሻ'ዚ ተረኪብናዮ ኢና፤ ካብ'ሃ ሰዓት'ዚኣ የለኹምን ውጽኡ” ኪብልዎም ተረኺቦም። “ብሕግን ብሥርዓትን ዝተረከብናዮ ብጸዕርን ብረሃጽን ዘልማዕናዮ ስለዝኾነ፤ ብልዕሌናውን ሓለፍቲ ስለዘለዉና ብሃንደበታውን ዘይሕጋውን ኣገባብ ኣይንወጽእን” ኢሎም ምስመለሹ፤ ኣብ ልዕሊ ሓደ ኣባል ናይ ማእሰርቲ፤ ኣብ ልዕሊ ካልኣት ከኣ ናይ ምስጓጉ ሰጉምቲ ተወሲዱ።

ኣብ'ቲ ቦታ-ሰራሕ ዝተዋፈሩ ኣባላት ቤተክርስቲያን ነቲ ልምዓታዊ መደባት፤ መንግሥቲ ብዘውጽኦ ሕግን ሥርዓትን ተመራሐም ካብ ነዊሕ ዓመታት ዘካየድዎ ስለዝኾነ፤ ኣብኡ ከይደም ውጽኡ ዝበልዎም ኣባላት-ምምሕዳር ብዝኾነ ዓይነት መለከዒ ሕግን ሕጋውነትን ኣይተኸተሉን። ኣብ ልዕሊ ንጽሓት ሰላማውያን ዜጋታት ኣልማዕትን ሰራሕትን ደቂ ቤተክርስቲያን ከኣ ዘርዕድን ዘሰንብድን ተግባር ተፈጸሙ። እዚ ዙሉ ብገርሂ ዘይኮነ ወይ ከኣ ኣብ'ቲ ክባቢ ዘጋጠመ ንጽል ፍጻሜ ዘይኮነ ብዝተወሃሃደን ብዝተዋደደን መልክዕ ዝተፈጸመ መንግሥታዊ እማመ ምንባሩ ርዱእ እዩ። ብሕጋዊ መንገዲ እናሰራሕና ከሎና፤ ካብ መንግሥትና ሓለዋን ውሕሰነትን ፍትሕን ርትዕን ደኣ እምበር፤ ከም'ዚ ዝበለ ዓመጽን ጎነጽን ኣይንጽበን። ሕጂ'ውን ነቲ ካብ ነዊሕ ዓመታት ርእሰኻ ንምኽኣል ብዚብል ቅዱስ ዕላማ ብኣባላት ቤተክርስቲያን ብሕጊ ዝተጠርየን፤ ብኸንደይ ጸዕሪ ዝለምዐን ንብረት ብህጽጽ ናብ ሕጋውያን ዋናታቱ ኪምለስ ብስም ሕግን ፍትሕን ነሓትት።

እዚ ፍጻሜ'ዚ እንተዘይተሓረመ ግን ካልእ መሠረታዊ ሕቶታት ከለዓለልናውን ይርከብ፤

- ንኡላቶም ዜጋታት ንብረት ናይ ምጥራይን ምውናንን መሰል ኪወሃብ ከሎ ንቤተክርስቲያንን ንኣባላታን ኪንፈግ ይግባእዶ?
- ብሕግን ብሥርዓትን ካብ ዝሓዝኦ ቤትን ቦታን ብጉነጽ ነፃ ውጽእ ምባል ሕጋዊ ድዩ?
- ሓደ ንእሽቶይ ፍጻሜ ድዩ ኪበሃል? ወይስ ካልእ መመኸቲይታ ኪወሃቦ እዩ?
- ብመሠረት እምነትካ ሌላን ጉሌላን ኪግበርኩ ሕግን መምርሕን ሃገር ከምኡ'ውን ጽቡቕ ልማድ-ሕዝብን መደብ ሰላማዊ ናብራን'ውን ዘፍቅዶ ድዩ?

ክቡር ፕረዚደንት!

ቤተክርስቲያን ማለት ሕዝቢ ስለዝኾነ ናይ ሕዝብና ሰማኣትን ጸገማትን ይምልከተና ስለዝኾነ ነዚ ኣሰዲብና እንገልጽ ኣዝዩ ዜሰማእና ህልው ኩነታት ሕዝብናን ሃገርናን እንከነመልከት ብወገንኩም ዕቲብ ኣቓልቦ ከምዚረክብ ተስፋ ንገብር።

* ጉዳይ ሰላም ብዚርእ ኣብ ወጻእን ውሽጥን ሃገር ብዚበሃልን ዚግበርን ምንቅስቃሳትን ኩሉ ትሕብና ብዙሕ ተሻቂሉን ተሰናቢዱን ከምዘሎ ብዝያዳ ንሰኹም ትፈልጥም ካብ ውግእ ዚኸሰብ ነገር ከምዘየለ ብዙሕ ተዘራቡሉ ብተግባር ከኣ ዝረኣናዮን ብሕይወትና እንነብር ዘሎና ዘይፋወዩ ቍስልና ምስክር እዩ። ኤርትራ ንውሳኔ ኮሚሽን ዶብ ምቕባላ ዚምስገን እዩ። ዓለም ኮነ እቶም ኣውሓስቲ ግቡኣም እንተዘይገበሩዎን ኹናት ከም ፍታሕ ከይውሰድ ንላቦ። ስለዚ ነዚ ዘንጸላልወና ዘሎ ደመና ውግእ ንምልጋስ ዘሎኩም ኃላፍነትን ሥልጣንን ብምጥቃም ዝኾነ ይኹን ኣገባብን መንገድን ክትረኽቡሉ ንላቦ። ንመንገዲ ሰላም ነዊሕን ዘይሕለልን ጉዕዞ ክንገብር ደኣ'ምበር ደሺምና ኢልና ደው ክንብል ኣይግባእን። ሰላም ካብ ናይ ኩናት ዚበልጽ ናታ ኣንጸባራቂ ዓወታት ኣለዋ፡ (ጆን ሚልተን)።

* ሕዝቢ ነቲ መሠረታዊ ሃላኺ ነገራት ንምርካብ ብዙሕ ተጸጊሙ ብመግቢ ዕለቶም ዝሰኣኑዎን ብዙኃት ኣለዉ። እዚ ኩነታት'ዚ ዚመሓየሹሉ ኣገባብን መደብን ኪድለ ከምዚግባእ ኣይትስሕትዎን፤ ግና ነዚ ዓቢይን በዳህን ኩነት'ዚ ንምልዋጥ ገና ብዙሕ ኪኸዩድ ከምዘለዎ፤ ህጹጽ ጉድንታቱ ከኣ ወትሩ ኣቓልቦ ኪረክብ፤ ኣብ ኩሉ ዚግበር እማሚታትን መደባትን ረብሓ-ሕዝቢ ብፍላይ ከኣ ሃለዋት

ሥድራቤትን ድኹማት ወገን ኅብረተሰብን ቀዳምነት ኪወሃቦ ንምሕጸን። ኣድማዕነቱ ከኣ በብጊዜኡ ኪግምገም ንላቦ።

* ከምኡ'ውን ኣብ ኅብረተሰብና ነፍስወከፍ ሰብ ብሃገሩ ተስፋን ተገዳስነትን ከምዘሕድር ንምግባር ዜኸእል ሃለዋት ንምፍጣር ኪጸዓረሉ፤ ሰባት ካብ መንፈስ ጥርጥርን ሰማኣትን እንታይ ገደሰንን ወጺኦም ተረዲእም ዚካየዱ ንጡፋትን ውፋያትን ዜጋታት ዚኹኡ መድረሻ ንኺህሉ ዚሕግዝ፤ መንፈስ ምትእምማን ዘደልድል ሃዋህው ንኺመጽእ ብዙሕ ብሓባር ኪግበርን ኪጸዓርን ኣለዎ። ካልእ ከይጠቐስናዮ ክንሓልፍ ዘይንደሊ ኣገዳሲ ጉዳይ'ውን፡ እቲ ኣብ ካልኣት ሃገራት ኣሎ ዚብሃል ብልሽውናን ወገናውነትን ኣብ ዘሰክፍ ደረጃ በጺሖ ከይህሉ ዕቲብ ምክትታል ኪግበረሉ ከም ዚግባእ ነማሕጽን።

* ዝኾነ ይኹን ወገን ዓለም ብመዳይ መሰላት ወድሰብ ፍጹም ዚበሃል ከምዘየሎ ፍሉጥ እዩ፤ ግና ከብ ሎሚ ጽባሕ፡ ካብ ጽባሕ ከኣ ድሕሪ ጽባሕ ዝሓሸካ ኮይንካ ክትርከብ ምጽዓር ናይ ወድሰብ ባህሪ ስለዝኾነ፤ በዚ መዳይ'ዚ ዚከኣል ዘበለ ንኺግበር ነማሕጽን። ንጉዳይ እሱራት ብዚምልከት'ውን ሕጋውን ፍትሓውን መፅሓፊ ኪርከበሉን፤ ብፍላይ ከኣ ቤተሰቦም ሃለዋቶም ዚፈልጡሉ ኣገባብን፤ ናይ ምብጻሕ ዕድልን ኪወሃቦም ንምሕጸን።

መዛዘሚ

ከም መንፈሳውያን ጓሶት መጠን፡ ተልእኮና ነቲ ኪእረም ዘለዎን ዝጉደለን ብሓናጺ መንገዲ ምጥቃስን ምምልካትን እንኪኸውን፤ እቲ ዚድለን ዘድምዕን ስጉምቲ ብመንግሥቲ ኪግበር ከምዘለዎ ብምርዳእን፤ ድሮ'ውን ኣብ ናይ ልምዓትን ትሕተቅርጽን መዳያት ብወገን መንግሥቲ ብዙሕ ይግበር ከምዘሎ፤ ገጠራት ንምልማዕ ዚጸዓር ዘሎ'ውን ዕላማኡ

ኪወቅዕ ናይሳ ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ባህግን ሠናይ ትምኒትን እዩ።
 ኣብ ወገን ትምህርትን ክንክን ጥዕናን ኣብ ናይ ዋሕዲ-መግብን ካልእ
 ጸገማትን ልምዳዊ መደባትን ብወገንሳ ቤተክርስቲያን ዚኣ ዝተገብረን
 ዚግበርን ኩሉ ዘመልክቶ እንተለዎ፤ እዛ ኣብ ኤርትራ ዘላ ካቶሊካዊት
 ቤተክርስቲያን ንኤርትራን ንኤርትራውያንን ካልኣት ኩሎም ደገፋ
 ዜድልዮምን፤ ዘለዋ ሓልዮትን ተወፋይነትን ዚገልጽ፤ ንመንግሥቲ እውን
 ነዚ ዘረጋግጽ እዩ።

ብኻልእ መዳይ ድማ ተልእኮ ቤተክርስቲያን ኣብ ሕንጻት-ሰላም፤
 ንሰባት ግድላቶም ኣብ ምፍታሕን፤ ኣብ ሕንጻት-ሰብን፤ ክብርታት-
 ጎብረተሰብ ኣብ ምሰፋሕን ምስትምሃርን፤ ኣብ ሕይወት ውልቀሰባትን
 ሰድራቤታቶምን ሕጊ-አምላኽን ፈሪሃ-እግዚአብሔርን ኣኸብሮ-ሰብን ከም
 ዚሠርዕ ምግባር እዩ። ምኽንያቱ እዚ እንተዘየልዩ ሞራልን ሥነምግባርን
 ኣይከህሉን እዩ።

ረብሓ ሃገርን መደብ-አምላኽን ኣይጋጮን እዩ፤ ረብሓ-ሃገር
 ወትሩ ምስ ፍቕራ-አምላኽን መደቡን እዩ ዚኸይድ። ጎብረተሰብን ሃገርን
 ብዝበለጸ ንምግልጋልን ንምምዕባልን ዝተወሃሃደ ጎብረተሰብ ንኺህሉ
 ኣብ'ቲ ዚግበር ጸዕርን ዘተን ምኽርን፤ ከም ቤተክርስቲያን ክንሳተፍ
 ድላይና እዩ፤ ጸዋዕታና ስለዝኾነውን እዩ። ሰብ ብነፍሱን ብሥጋን
 ዝቐመ ስለዝኾነ ብኸልቲኡ ጉድኒ ኪምዕብል የድልዮ። ንእግዚአብሔር
 ኣወጊንካ፤ ነቲ መንፈሳዊ መዳይ ሕይወቱ ቈላሕታ ከለእካ ኡነተይናን
 ምሉእን ሰብኣዊ ምዕባሌ ኪርከብ ኣይከኣልን እዩ። ብመሠረት እምነትናን
 ርድኢትናን አምላኽ እንተዘይሓነጸ ሓነጽቲ ንኸንቱ ስለዚጽዕሩ
 (መዝ.127:1) ኣብቲ መደባትና ንአምላኽ ቦታ እንተዘይሂብናዮ እነስልጦ
 ነገር ኣይከህሉን እዩ። ኣብ ምዝሃምና እምበኣር ነዚ መልእኽትና
 ብተገዳስነት ርኢኹም ግቡእ መልሲ ክትህቡና ብተስፋ ንጽቢ። ካብዚ

ኹሉ ጸገማት'ዚ ወጺእና ኣብ ሰላምን ራህዋን፤ ጠልን በረኽትን ንኸንኣቱ
 ኣብ እንገብሮ ጸዕሪ አምላኽ ኢዱ የንብረልና፤ ንኹሉ ተግባራትና
 ይባርኽልና፤ ሰላማውን ርኑእን ዘመን የሃበና። ኣብ ሃገርናን ጎረባብትናን
 ድሕነትን ሰላምን ንምንጋሥ ኣብ እትወሰድዎ ጸዕሪ ድማ አምላኽ
 ይሓግዝኩም።